

MAGYARORSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: Egy óra kor. 1.—		Vidékre: Egy óra kor. 1.20	
Negyedévre ————	3.—	Negyedévre ————	3.60
Félévre ————	6.—	Félévre ————	7.—
Egész évre ————	12.—	Egész évre ————	14.—

Egyes szám 4 fillér, vidéken 6 fillér.

A lap megjelenik hétéfő kivételével mindennap.
Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség
Telefon száma 54-57.

SZERKESZTŐSEG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28
Hirdetések petit számítással, díjazás szerint.
Apró hirdetések ára: egy sor 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

Neveljük a népet.

Budapest, július 30.

A közoktatásügyi költségvetés tárgyalása ma kezdődött meg; a Ház rohamosan szavazza meg a tárcákba helyezett milliókat a Tisza-kormányának. Csupa édes bizalom az egész ország Tisza és kormánya iránt. Rájuk lehet bízni bátran a milliókat, hiszen csupa üzletemberből áll a kormány: az elnök 29 millióba került bankot bukattott meg, a ház elnök éveig volt beltagja egy minden állami vállalatból kizárt magán-cégnek, a kereskedelmi miniszter alapítója volt a merkantilis érdekeket szolgáló az «Agrár-bank»-nak s a kultuszminiszter egy hajózási gépgyár és egy papírgyár élén állott mint elnök. Utolsó államtitkári ténykedése egy körrendelet aláírása volt, melyben a Rigler-féle papírgyárat ajánlja az állami tanintézeteknek s aztán elfoglalta a papírgyár elnökségét, melyet a körrendelettel előkészített magának.

Ily jeles üzletemberekre hogyan bízna rá a magyar az ő millióit? Tudják ezek, hogy kell a pénzzel bánni. S a közoktatásügyi miniszternek nagyon is kell a pénzzel bánni tudnia, mert hiszen három évtized óta mindig a pénz körül forgott a magyar népoktatás állapota. Már b. Eötvös József alatt, midőn a néptanítói fizetés 300 frtos minimuma először került elv gyanánt a közforgalomba, hogy mint elérhetlen utópia adassék át Pauler Tivadar miniszternek, a mentség e csekély fizetés megállapításának lehetetlenségével szemben az volt, hogy a népoktatásra nincs pénz. No de legalább volt törvény és pedig azon körülményekhez képest jó törvény, nem hiába csinálták igazi idealisták: Molnár Aladár, Ballagi Mór, Gönczy Pál, kikben a gyakorlati pedagógiai érzék párosult az eszményi irány felé törekvő bölcsészettel és a tiszta nemzeti törekvésekkel.

Ha Pauler alatt nem volt pénz a népoktatásra, annál kevesebb lett Trefort alatt, ki az egyetemet boldogította agyon és a középoktatást. Trefort, ki a felső oktatásra vetette magát, mert ott nagy-szerűen lehetett építkezni és Schiller szerint: «Wo die Könige baun, haben die Körrner zu thun». Trefort unta a népoktatást. Az összes intézkedései a népoktatás terén néhány praeparandia felállítására vonatkoztak s ezeket is lehetőleg pompás és sokba kerülő palotákban helyezte el. Igazi renaissance-ember volt, mint a XV. század olasz alakjai, kik a művészeteket és a szép nőket szerették. A népiskolák pedig maradtak istálló szinvezetők, a szegény tanítók, hogy megélhessenek, az eke szarvát többet «kezelték», mint a gyerekek gyakorlatait s minden öt évben láttak egy-egy tanfelügyelőt, ki magát nagyságos urnak címezte és kézesókot várt a tanítótól.

Egyetlen igazi barátja a tanítóknak a Trefort-

rendszer alatt a jó öreg Gönczy Pál volt, ki maga is néptanítóból emelkedett fel lassacskán államtitkárrá. Berzeviczy Albert a vallásügyeket kezelte a miniszteriumban és Trefort ellenőrizte, kinek kezein keresztül a Rothschildok pénze is átfolyt volna. Mikor az egyetemi ügyek referense lett, miniszteri tanácsos korában látott először egyetemet belülről. Hogy azonban szakember-hírébe jusson, épp 10 év előtt irt egy könyvet a harmadik egyetemről. Ezt persze ő is, meg azok is elfelejtették, akik akkor magasztalták. Ime most már miniszter s a tíz év előtt oly lelkesen követelt harmadik egyetemről egy hangja sincs. Pedig akkor kimutatta, hogy Románia mögött állunk az egyetemi oktatás dolgában.

Gróf Csáky Albin mint miniszter rendkívül sok jóindulatot tanusított oktatásügyünk iránt, melyhez abszolute semmit sem értelt. Alatta minden úgy ment, ahogy Berzeviczy akarta; a népoktatás ügy végtelen kárára meghalt Gönczy és Szathmáry György, ki szakember is volt, komoly, önzetlen hazafi, iró-ember s egykori képviselő, tehát eléggé tekintélyes arra, hogy Berzeviczy autokrata hajlamaival szembeszálljon és akaratát keresztülvigye. Az epigonok már az alázatos gépsrófok sorából kerülnek ki, kiknek nincs akaratuk s csak azt lesik, mit parancsolna miniszterük.

E faj régen is meg volt a magyar közoktatásügyben, de alárendelt jelentőségű volt. Mikor Trefort a polgári iskolákat némi figyelmére méltatá, egyletek alakultak azok propagálására. Az egyik egylet elnöke az öreg Péterffy Sándor volt, szintén ösmert pedagógus, kinek fél élete abban telt, hogy mások gondolkozását leste s a magát ahhoz szabta. Ő mondotta ki az egyletekben azon nagy elvet, hogy ennek egyik feladata az, hogy kitalálja, mit szeretne a miniszter s a gondolatot plauzibilissé tegye mindenféle érvekkel, hogy okosságának, esetleg bölcseségnek lássék.

Ha valaha ez volt népoktatásunk, sőt egész közoktatásunk állapota, úgy most az. Hozzájárul ehhez még egy nagy elv, melyet szintén még Trefort mondott ki e szavaiban: «Egész életem törekvése a forradalmi szellem leküzdésére volt és lesz szentelve». Türelmes birkákat nevelni az állam s főleg a császárság számára — ez feladata a magyar pedagógiának, e szellemben neveltetnek lehetőleg a nép vezérei, a tanítók. Jog helyett mindig alamizsna — ez a jelszó. «Követelni» — e szót a néptanító csak mint felülről jövő szót ismerje, alulról ennek csak ez felel meg: «Kunyorálni». Porig alázatosság a kisebb-nagyobb zsarnokokkal szemben, kézesók és csuszás-mászás — ez a jellem.

Trefort kezdte, Wlassics folytatta, Berzeviczy betetőzi. *Helóta-népet nevelni*, ez a cél, az egykori magyar, erős, nemzeti jellemet kiölni teljesen a nemzetből, erre neveljék a népet, oh néptanítók, ha egyénileg akartok boldogulni.

A régi istenek szobrai elporladtak, az ujak felpöfeszkedett bálványok, ha ezek előtt áldoztok, nem minimumot, de maximumot is kaptok.

Előttetek van száz meg száz példa: válaszlatok!

V. S.

Budapest, július 30.

A képviselőház legközelebb augusztus 1-én, *hétfőn délután 10 órakor* ülést tart, melynek napirendjére a kultusz tárcá, esetleg az igazságügyi tárcá költségvetésének tárgyalása van kitűzve.

Szögyény nagykövet Budapesten. Szögyény-Marich László berlini magyar-osztrák nagykövet tegnap Budapestre érkezett és az Angol királynő-be szállott.

A költségvetés és a törvényhozási szünet. Az országgyűlési szabadelvű párt tegnap este fél 8 órakor *Podmaniczky* Frigyes báró elnökelete alatt értekezletet tartott, amelyen tárgyalta és elfogadta *Rohonyi* Gyula előadása mellett az igazságügyminisztérium 1904. évi költségvetését; *Brezovay* László előadása mellett a katonai nevelő- és képző-intézeteknél magyar honos ifjak részére létesítendő alapítványi helyekről szóló törvényjavaslatot; *Schmidt* József előadása mellett a honvédelmi miniszterium és *Hegedüs* Loránt előadása mellett a pénzügyminisztérium 1904. évi költségvetését, továbbá a marhasó árának leszállításáról szóló törvényjavaslatot és végül tudomásul vette a pénzügyminiszter jelentését a némely községekben fennálló nagyobb mérvű adóhátralékok rendezéséről. A szabadelvű pártkörben tegnapi exozéja alkalmával melegen üdvözölték a párt tagjai *Talján* Béla földmívelésügyi minisztert.

A költségvetés tárgyalása a képviselőházban most már még fokozottabb mérvben halad előre. A közoktatásügyi tárcát létfőig valószínűleg le-tárgyalják s azután az igazságügyi, a honvédelmi és a pénzügyi miniszterium költségvetése kerül sorra, amelyekkel most már előreláthatólag végez a képviselőház a jövő csütörtökig. A honvédelmi költségvetésnél gróf *Apponyi* Albert felszólalását is várják. A pénzügyminisztérium költségvetésének elintézése után terjeszti be *Lukács* László pénzügyminiszter az 1904. évi költségvetésről szóló törvényjavaslatot, amely ezután a pénzügyi bizottsághoz kerül, hogy aztán a Ház három nap mulva tárgyalja. A közbeszó két napon, pénteken és szombaton a mentelmi ügyeket és a függőben maradt kérvényeket intézi el a képviselőház. Az appropriációs javaslattal ez idén minden valószínűség szerint gyorsan végeznek a képviselők. Minden pártnak egy, legfeljebb két szónoka szólal fel és a tárgyalás két napnál tovább tartani nem fog. *Igy lehet augusztus tizedikén megkezdődhetik a Ház szünete*. A főrendiház valószínűleg augusztus tizenötödikéig intézi el a költségvetést és a képviselőházban ezzel kapcsolatban letárgyalta törvényjavaslatokat.

Vasuti kedvezmény a kivándorlóknak. Lapunkban közreadtunk egyes vidéki folszólalásokat, melyek kifogásolták azt, hogy a kereskedelmi kormány a magyar királyi államvasutak vonalán kedvezményes utazást biztosít a

fiumei utvonalon Amerikába vándorlóknak. Erre vonatkozólag a félhivatalos Magyar Nemzet most a következő felvilágosítással szolgál:

Ami a vasúti kedvezményt illeti, erre nézve utalunk arra, hogy a kivándorlók egyáltalán semmivel sem kapnak más és több kedvezményt, mint kapnak mindazok a munkások, akik csoportosan utaznak. Az Amerikába hajózók is munkába utaznak és méltánytalan volna, ha a munkásoknak biztosított vasúti kedvezményből éppen csak azokat zárná ki a kormány, akik utjukra a legtöbbet kénytelenek költeni. Maga a vád lényege természetesen egyszerűen eszik, miután komolyan senki sem állíthatja, hogy valakit Amerikába való kivándorlásra csábítana az a pár koronányi kedvezmény, amit a Máv. Fiuméig nyújt. Egyről igenis lehet szó; arról, hogy ez a kedvezmény is szaporítja azoknak a motivumoknak a számát, amelyek alkalmasak a kivándorlásnak — más irányokkal szemben — a Fiume felé terelésére. De hisz ez nyíltan is bevallott törekvés, melynek okai sokkal komolyabbak és hazafiasabbak, semhogy a panaszkodásnak legenyhébb hangja is jogosult volna.

Pusztuló fajok.

Debrecen, július.

Egyik szász úri ember beszélte nekem a magyar, szász- és oláh felfogás és tulajdonság jellemzésére ezt a vastag, de találó adomát:

Mikor a Jézus Krisztust keresztire feszítették a zsidók: Erdélyből egy magyar, egy szász s meg egy oláh atyafi is a keresztfához mentek Krisztus Urunk látására. Mindahárman megbotránkoztak a kegyetlen hóhérláson és mivel tudvalevőleg a keresztfára feszített Krisztus-testét lándsás római katonák őrizték, így szólt két társához a felindult magyar:

— Atyámiai, ne engedjük meggyalázni a Jézusunk testét! Rántunk kardot és vegyük el a pribékektől.

Az óvatos szász csillapítólag fogta meg a tüzes magyar karját és kardját, mondván:

— Oh ne tedd azt, atyámia! Ne tűzz össze a felsőbbeséggel, mert nagy baj lesz abból; hanem írjunk inkább folyamodást Pilátushoz, hogy adja ki a Krisztus Urunk holttestét, hisz pecsétes írásunk van róla, hogy jogunk van hozzá...

A harmadik atyafi, az oláh is köhintett a birka-börsüveg alól és sunyitva suttopta:

Petőfi halála.

1849 július 31-ikén.

A kockát elvetették. Mint annyiszor Mohács óta, a magyarnak ismét fegyverhez kellett nyulnia, hogy sok vérről szerzett jogait, szabadságát visszaszerezze. De mint mindig, ezuttal sem hiányzottak a tétovázók. Igen tekintélyes volt a kishitűek száma, kik nem bizva a sokat zaklatott magyar nemzet szerencsillagában, készek voltak megalkudni az adott helyzettel.

Ifju Zeyk Domokost is arra figyelmeztette egyik «gutgesinnt» atyafia, hogy vegye fontolóra a dolgot, mielőtt kardot kötne.

— Nem egy ellenséggel lesz dolgunk — mondta. Az osztrákokkal csak elbánnánk, de oláh, szász, tót, szerb és rác mind ellenünk fog törni. Jó, ha a csatatéren leled halálotat, de tegyük fel, hogy a harcnak szerencsétlen kimenetele lesz, mit gondolsz, mi vár rád? Börtön, rablánc, a legjobb esetben bujdosás.

— Egyiktől sem félek — felelt kigyult arccal az ifju főúr. — Akármilyen lesz, az utolsó szó az enyém lesz...

És végigküzdötte a szabadságharcot vitézül, derekasan. De aztán a hadiszerencse elfordult hős honvédeinktől. Az a dicsőség, amely 1849 tavaszán a magyar fegyvereket oly sok csatában övezte, egyre homályosult úgy az anyaországban, mint Erdélyben. Bem apó, a hős lengyel azonban nem csüggedt. Ó szentül hitte, hogy az igaz ügynek diadalmaskodnia kell.

Elszánt, vitéz serege egyre fogyott, ellenségei pedig mindjobban szaporodtak. De ő mégsem adta föl a reményt. Ha ma megverték itt, kisiklott az ellenség karmai közül s másnap már

— Se a magyarnak, se a szásznak nincs igaza! Mert a magyarnak beverik a fejét! a szásznak tűzbe dobják az instanciáját; hanem én mondom egy okosat, én, a Nyikuláj! Várjuk be a sötét éjszakát és majd inkább lopjuk le a Krisztust a keresztről.

Nos hát így is igaz ez! Ez a tunyaságából, tétlenségéből ébredező, ravasz, furfangos, de emellett sok hasznos, dicséretes tulajdonsággal is megáldott szopora pásztorfaj sáskapetét lépésről-lépésre eként rakja le az őrizetlen éjszakákon a magyar, a szász őszmezőkre és mindkét faj rovására; sőt mindkét faj öngyilkosságszerű elnézésével, biztosan, tömören gyarapszik, hódít és észrevétlenül ragadja hatalmába a földet, a befolyást, a vezérséget... És bár a közöttök élő magyar és szász jól látják ezt, mégis ahelyett, hogy egyesült erővel állnának szemközt az eloláhosodás és az oláh birtokfoglalás sáskaveszedelmével, egymást marják, egymást támadják, egymás ellen igyekeznek védfalakat emelni elfogult előítéletekből, beteges, indokolatlan rémlátásokból. Pedig a szászra, melynek történelmi multja és ősi művelődése van, nem lehet közönyös, sőt egyedüli fentartó erő a honalapító és országoló magyarság ereje és támasza; viszont az erdélyi részen megingott, orvkezeztől aláásott magyarságnak is biztos, erős szárnycsapatja a fajok harcában a művelt, a vagyonos, a történelmi multtal és tisztességel bíró szászság, melynek, megengedem, lehetnek ábrándjai a távol nyugoti nagy fajrokonság felé, de ezek az ábrándok sem a szászokat fent nem tartják, sem a magyarokra nem veszedelmese; hanem igenis veszedelem mindkettőjükre az oláhság emelkedése és azon oláh törekvések, melyek nemcsak oláh művelődést, hanem foglalással Oláhországot is akarnak teremteni és kapcsolni a Kárpátok mellett terjeszkedő, ifju oláh nemzeti királysághoz.

Az én fajszerető magyar paraszti eszem szerint tehát a közös veszedelem ellen magyarnak és szásznak hátsó gondolatok nélkül, becses nyíltsággal és megbízhatósággal szövetekezniök kell, másként a pusztuló fajok sorsát nem kerülhetik ki; csupán nagyszerű siremlékeket hagynak fent magok után.

Azért mindenekelőtt nagyfontosságúnak tartom, hogy a magyar és a szász a házi tüzhelynél ismerje meg és becsülje meg egymást. A politikusok végezzék el egymás között a legjobban a magok dolgát, én a magyar és a szász társadalomhoz fordulok. A magyarság és a szászság

amott ő verte el a port a muszka, vagy az osztrák hátán.

De hát ez a küzdelem egyenetlen volt.

Bem apó 1849 jul. 29-én értesült arról, hogy Lüders, a szövetséges hadak fővezére tekintélyes sereggel vonul Marosvásárhely felé. Az ősz vezér magához vonta csapatait s mintegy 4000 emberrel elébe ment a háromszorta is erősebb ellenségnek.

A két fél előcsapatai 31-én a déli órákban találkoztak a segesvár—kereszturi uton. Lüders hadteste azonnal kifejődött és pedig részben a marosvásárhelyi, részben pedig az udvarhelyi utat foglalva el.

A magyar vezér is csakhamar állást foglalt és erős ágyutűzzel nyitotta meg az ütközetet, olyan sikerrel, hogy az oroszok hátrálni voltak kénytelenek a honvédszászlóalj rohamai elől. Bem apó tagadhatatlanul ügyesen rendezte a taktikáját, úgy hogy Lüders abba a téves föltevésbe esett, miszerint a magyar hadnak csak az előcsatárjaival van dolga, a zöm csak ezután érkezik Marosvásárhely felől.

Hogy ennek utját állja, orosz hadtestével Vársárhely felé nyomul, míg az osztrák csapatokat Hasford tábornok vezérletével a csata színterén hagyja, hogy a magyarokkal állja a tüzet.

A mieink derekasan küzdenek. Elfoglalják Fehéregyházát s e helysége támaszkodva, erős ágyutűzzel fedezik a balszárnyat, melylyel Bem apó a völgyben ismételt támadással zaklatja az ellenséget.

Ezalatt azonban Lüders visszaérkezik, friss csapatokat, új ütegeket visz a harcba s kiveri Fehéregyházáról a mieinket, de többre nem tud velük menni. A segesvári mezőn alkonyatig tartja magát a maroknyi magyar sereg.

iskolái, a magyarság- és a szászság családi tüzhelyei ne legyenek tilalmazott helyek egymásra. A magyar- és szász küldje, fogadja egymáshoz cserébe leányait, fiait, mert ezáltal a legtermészetesebben egyengetjük a bizalmas kapcsolatot a magyar- és a szász-szövetséghez, melyet a fentmaradás érdekében mielőbb közösen meg kell teremteni. Egymásra vagyunk utalva, hagyjuk a görögtüzfényt és érzelmeket, a hetvenkedést; a komoly helyzetben értsük meg egymást. A szász manap magára hagyatva csak egy maroknyi sorvadozó népség, de ami ritkult, megingott erdélyrészi magyar haderónkkal egyesülten, az összes magyarság nagy erejével a háta mögött, ez a maroknyi dolgos, vagyonos, művelt nép erős száznysereget képez és mindkét félnek növekedik ez ellentálló ereje, melylyel századokig sikeresen tarthatja fent magát.

ifj. Móríc Pál.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, július 30.

Ma kezdtek meg a kultuszterca költségvetésének tárgyalását. Mindjárt az ülés elején, gróf Teleki Sándor előadó szakszerű beszédje után Berzeviczy Albert közoktatásügyi miniszter tartotta meg expozéját.

Berzeviczy Albert régi vezető férfi a kulturális és közoktatásügyi téren. Berzeviczy tömör és előkelő formába öltöztetett beszédjét három csoportra osztotta: vallásügyi, közművelődési és népnevelési kérdések körvonalozásával jelölte meg kulturpolitikáját.

Valláspolitikájában a felekezetek nyugalmára fekteti a súlyt s jogaikat nemhogy megbolygatni akarná, de tőle telhetőleg erősíti azt.

Közművelődés és oktatás terén elődjének művét tovább építi s amint a viszonyok és helyzetek követelik, reformokat is létesít.

A népnevelési reformjának nagyjelentőségű műve az az új népoktatási javaslat, amelyet a közel multból ismer az ország. Azóta máris neki rontottak a nemzetiségi lapok, amelyekkel azonban nem törődik, mert minden támadás a haszonleső izgatók köréből ered s ami legfőbb célja, a javaslattal a magyarság terjedésének és megerősödésének akar szolgálni.

A rövid, de tartalmas beszédet zajos tetszéssel fogadták a képviselők.

Az általános vitát a függetlenségi Veress József vezette be, aki a népiskolai reformjavaslat-

De ekkor kozák csapatok érkeznek, akiknek erősítésére Lüders újabb négy század dzsidást küld a harcvonalba és együttes rohamot intéz huszáraink ellen, kik csekély számuk dacára megállják helyüket, de egy ismételt rohamot már nem képesek kiállani, hátat fordítanak s futásukban magukkal ragadják a gyalogságot is. A csata sorsa ezzel eldőlt.

A leáldozó nap sugarai egy kétségbeesetten menekülő sereg nyomában száguldó kozák fergeteg dzsidáiban törnek meg, melyek iszonyu öldöklést visznek véghez a menekülő honvédek közt.

Amott egy délceg honvédtiszt titáni küzdelmet vív hat kozákkal, kik egymás után fordulnak le lovaikról; újabb csapat tör reá, de a honvéd még mindig villogtatja széles kardját.

Az orosz vezér pár pillanatig távcsövén szemléli az egyenetlen küzdelmet, aztán egy főbb tisztet azzal az utasítással nyargaltat a küzdők-höz, hogy a honvédet kimélni kell, egy hajszála se görbüljön.

— Egy ilyen hős megérdemli, hogy kezet szorítson vele a hatalmas cár katonája — mondta Lüders. — Siessen, nehogy későn érkezzen — tette hozzá, le nem véve messzelátóját a küzdőkről.

A honvédtiszt pedig, mint egy sebzett oroszán tovább küzd. Egy kozák épp a mellének dőf hosszú pikájával, de a küzdő felfogja a gyilkos dőfést, mire véres kardja messzire röpül, csak a csonka markolat marad jobbójában. Am ennek is hasznát veszi. Ugy mellé vágja vele az ámuló kozákat, hogy menten lefordul a lováról.

— Ne bántsátok! Pardont neki! — kiáltozza harsány hangon az orosz tiszt s derült arca elárulja afölötti meglepedését, hogy még jókor

hoz fűzte kifogásait s a javaslatot nem fogadta el.

Csernoch János a néppárt nagytudású prelátkanonok képviselője ma is az ő erős és logikus gondolkodásával a miniszteri expozé boncolta pártja zajos helyeslése között.

A mai vitát Udvarny Ferenc rövid felszólalása fejezte be.

Az ülés végén báró Kaas Ivor intézett a kereskedelmi miniszterhez a nyitrai megyei közutak rendezése tárgyában interpellációt. Az interpellációt kiadták a miniszternek.

Az ülésről szóló részletes tudósításunk alább következik:

A képviselőház ülése.

Elnök: Feilitzsch Arthur báró alelnök.

Jegyzők: Gróf Esterházy Kálmán, Nyegre László, Sturmán György.

Elnök megnyitja az ülést s a múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után előterjeszti az irományokat. Napirend szerint következik

a közoktatásügyi tárca

tárgyalása.

Gróf Teleki Sándor előadó ismerteti a javaslatot s elfogadásra ajánlja a Háznak.

Berzeviczy Albert közoktatásügyi miniszter: Beszédje rövid, de kimerítő lesz. Három részre osztja: a vallásügyi, köznevelődési és az iskolakérdésekre, ez utóbbival kapcsolatosan a népnevelésre.

A **vallásügyi** kérdésnél a kormány át van hatva attól a szándéktól, hogy a hazai egyházakkal karöltve működjenek. Támogatja az egyházakat hazafias törekvéseiben.

A **katholikus egyház** autonómiájára nézve szem előtt tartja a képviselőháznak 1893 március havában hozott határozatát, hogy a kormány tegyen előterjesztést a felségének arra nézve, hogy hívjon össze egy egyházi kongresszust. Ez a kongresszus meg volt. Sem célszerűnek, sem illendőnek nem tartja, hogy az illetékes véleménynek eléje vágjon. Az ügy most illetékes helyen, a hercepprimásnál van. Kormányzati célja, a királynak a legfőbb kegyuri jogot meghagyni s az, hogy az egyház hierarchiai szervezete sértést ne szenvedjen. A lelkészek kongruáját könnyű lesz rendeznie, mert az egyházak kataszteri jövedelme meg van már állapítva. Ami hiány van most a fizetés körül, azt az állam fogja pótolni. A lelkészek részére ideiglenesen 800,000 koronát vett fel a költségvetésbe. Lehetséges akarja tenni, hogy a kongrua kérdését őszre rendezze.

Az 1848. XX. törvényekből folyó egyházi rendezés kívánalmait a legilletékesebb tényezők formulázták már beadványukban. A sérelmek megvizsgálása már folyamatban van. Főcélja az arány-

érkezett. A kozákok összenéznek. A honvédtiszt pedig ziháló mellel bámul a jövevényre.

— Bajtárs — szolt az orosz tiszt — Lüders tábornok nevében kérlek, add meg magad, hisz látod, hogy nincs menekvés.

— De van — felelt rekedt hangon a honvéd.

— Hogyan?

— A halál...

— Ez az utolsó szavad?

— Ez! — felelte harsány hangon és a kezében szorongatott finommű kis pisztolylyal szivenlőtte magát.

Zeyk Domokos volt; beváltotta a szavát.

Mig ez, a haditörténelemben páratlanul álló jelenet lejátszódott, nem messze a színtértől, egy kis dombocskán terebélyes diófa ágait hajtogatta az alkonyati szellő. A fa tövében a kővér pázsiton fehérgalléros, kuszált fürtös honvédtiszt pihent balkönyökére támaszkodva. Jobb kezében irón volt, előtte papírlap hevert.

Ahitattal csüggött bajtársa titáni küzdelmén s bár kigombolt atilláján át piros vér serkedezett, le nem vette mindinkább elhomályosuló szemét a nagyszerű képről. Mikor eldőrent a pisztoly s rá Zeyk Domokos élettelenül hanyatlott le lováról, a sebesült honvédtiszt nagynehezen föltápáskodott helyéről s mélyet sóhajta: «Hazám!» — imbolygó léptekkel tovahaladt a kukoricás mentén, hol a nekivadult kozákok prüszkölő paripáikon még egyre üldözték a menekülő honvédeket...

*

Bem apó, aki maga is csodával határos módon menekült meg, csak harmadnapra szedte össze serege roncsait, Marosvásárhelyen összpontosította őket. Komor arccal szemlélte a megtriktult

talán egyházi adózást megszüntetni. Egyelőre minden egyház kongruáját rendezi. Célja, hogy a felekezeti tantervek dotációját egyenlő legyen az államiakéval. (Helyeslés jobbfelől.)

A **köznevelődés** terén már nagy akciót indított meg Wlassics a népkönyvtárak és muzeumok felállításával. Nagy elismeréssel emlékezett meg elődjéről, Wlassics Gyuláról. Fontosnak tartja a népkönyvtárakat annál is inkább, mert azok hivatva vannak nemzeti irodalmunkat a legmesszebben fekvő rétegekbe is eljuttatni.

A **művészet**ről szólva, legelőször a vidéken rendezett kiállításokról emlékezett meg. Ha nem is tudtak azok által nagyobb eredményt elérni, de azért mégis meg volt az erkölcsi haszon. Képzőművészetünk ma — ugymond — válságban van. Ezt akarja reformálni és a válságból kisegíteni. Nem barátja a képzőművészeti tanácsnak, de amíg azt reformálja, a művészet érdekében azzal együtt kíván dolgozni. Határozottan elítéli s ki fogja azt a rendszert küszöbölteni, hogy tehetségtelen művészek rossz képeit, melyek a közönségnek sem kellenek, az állam nyakára sózták — pusztán segítség címén. Meg akarja erősíteni a külföldi és hazai művészet közötti összeköttetést. Ez verengésre fogja művészeinket ösztönözni. Nem fél attól, hogy ez művészetünket elnemzetlenítene. Különösen a francia művészettel akarja az összeköttetést megteremteni, szemben a bécsi és a müncheni irányzattal. Elismeréssel szolt Fraknoi Vilmos püspök római művészethonáról.

Ezután áttért a **felső oktatás** kérdésére. A jog- és államtudományi doktorátust tudományos formájában akarja fentartani. Az államtudományi, jogi és igazságügyi vizsgákat át akarja ruházni egyes alkalmas jogakadémiákra is (Helyeslés) egy magasan álló országos bizottság előtt. Az ő célja is az egyetemek **szaporítása**, de nem hiszi, hogy hamarosan keresztül lehessen ezt vinni pénzügyi okok miatt. A közvélemény ma csak a harmadik egyetem helyét iránt érdeklődik. Ez másodrangú kérdés. Miután orvosi tudományegyetem felállítását a célja, tekintetbe kell venni az illető városban mindamaz intézményeket (kórházak stb.), amelyek az egyetemhez szükségesek.

A **középiszkolákra** nézve az egységes középiszkolák megvalósítására elkészített tervet magáévé teszi. Az ötödik osztálytól két irányt jelöl ki, az egyikben a francia, a másikban a görög nyelvet teszi kötelező tantárggyá. A latin nyelv tanítása a második osztálytól lesz kötelező. A középiszkolai reformnál előbbrevalónak tartja a polgári fiúiskolák reformját. Törekvése, hogy a polgári fiúiskola felső tagozattal 7 osztálylyal bírjon. A középiszkola tudományos pályára, míg a polgári iskola a gazdasági és társadalmi ismeretekre készítse elő s képesítsen kisebb hivatalokra és az önkéntességre.

Eötvös Károly: Es a preletárságra.

Berzeviczy Albert miniszter: Miután a felsőbb ke-

sorokat, de minden fájdalom fölött uralkodóvá lett azon kétségbeesése, hogy nem látja maga mellett becézett hadsegédét.

— Hol van Petőfi? — fordult környezetéhez szinte félénk hangon.

Senki sem tudott felelni.

A hős lengyel lecsüggesztette szürke fejét, de csak egy pillantra. Sejtette a valót, de neki nem szabad ellágyulnia.

— Nos, senki sem tud Petőfi őrnagyról? — kérdezte harsány hangon.

Most előlépett egy deres bajszu huszár.

— Jelenem alakán, én láttam az őrnagy urat és — beszéltem is vele — mondta az utóbbi szavakat el-elharapva.

— Holt? — kérdezte egy tiszt a környezetből.

— A fehéregyházai uton vándorogott a kukoricás mellett. Hajadonfőtt, szétnyitott dolmánylyal, minden fegyver nélkül támolygott. A melléből serkedezett a vér. Meg volt sebesülve... Én a lovamra akartam emelni, de ő nem engedte.

— Csak menekülj bajtárs — mondta — te rád szüksége van még a hazának. Én nekem már úgy se venné hasznomat. — Ezt mondta s a másik minutában már el is terült a földön.

Néma csend fogadta a vén huszár szavait. Csak nagysokára szólalt meg az előbbi tiszt, mondván:

— Ohajtása teljesült. Nem «puha vánkoston» lehet ki nemes életét, de úgy halt meg, ahogy kívánta: a csatasikon...

Bem apó szeméhez emelte fakószínű zsebkenődjét, aztán végigjártatva tekintetét bus arc környezetén, a felindulástól remegő hangon szolt:

— Petőfi őrnagy elesett. De Petőfi Sándor, a költő nem halhat meg soha...

Kovács János.

reskedelmi iskolák fölös számmal vannak, ezekből akarja a 7 osztályú polgári iskolákat szervezni.

A **néptanítók nyugdíjalapjánál** komoly rendszabályokat akar életbeléptetni. Az igazságos igények kielégítésére reformálja a törvényt.

A **népköztetés és kiseddőzés** terén a fokozatos továbbfejlesztés a célja. Az állami népiszkolákat fejleszteni akarja anélkül, hogy a felekezeti és nemzetiségi iskolákat agresszív módon államosítani akarná. Erre nézve meg van már a javaslata, amelyet a közvélemény is ismer. A javaslatot már őszre tárgyalatni akarja. Célja, hogy mihelyt a javaslat megszavaztatik, a felemelt tanítói fizetés is rögtön életbe lépjen. Reflektál azokra a támadásokra, amelyek a népköztetés javaslat anketészerű tárgyalása óta a nemzetiségek részéről érték. Ami a magyar nyelv tanítására nézve a javaslatban van, minimuma az állami jognak és a létező törvényeknek. A nemzetiségektől elvárja, hogy a magyar állampolgárokkal való érintkezés szempontjából is a négyosztályon keresztül elsajátítsák a magyar nyelvet. Az izgatók azért törnek a javaslat ellen, mert az a nemzetiségeket felszabadítja a elszigeteltségük alól s ez által a magyarsággal érintkezve, nem engedik át magukat az izgatók kizsákmányolásának és aljas érdekeiknek.

Ez nagy általánosságban, amit programként nyújthat s kéri a Házat, hogy a pártszempontok fölé emelkedve s tekintve a javaslat nagy nemzeti célját, azt fogadják el. (Zajos helyeslés a jobboldalon.)

Veress József nem hiszi, hogy a népiszkolában meg lehetne tanítani a gyermekeket egy idegen nyelvre is. A középiszkolák elhelyezését nagyon helytelennek tartja; a legtöbb középiszkola a nemzetiségi vidéken van elterjedve, ahol a magyar faj nem fér hozzá, a nemzetiségi ifjak pedig nem tanulnak meg magyarul. Ezzel azt érzük el, hogy se magyarosítani nem tudunk a középiszkolával, sem a magyar fajnak nem adjuk meg a lehetőséget arra, hogy szupremáciájának megfelelő arányban járathassa fiait a középiszkolába. Attól tart, hogy a népiszkolai reformról szóló törvényjavaslat csak papiroson marad. Teljes szigorral kellene alkalmazni a törvényt, akár tetszik a nemzetiségnek, akár nem. Szomorú az is, hogy az iskoláztatásban a németek és tótok felülmúlják a magyarokat. A költségvetés részletes bírálatába megy bele, majd pedig kijelenti, hogy a költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a baloldalon.)

Csernoch János a néppárt álláspontját fejtette ki. A kultuszminiszternek nemcsak a papságra van befolyása, hanem befolyása van az ország egész tanterületére is az utolsó óvónőig és ebből látható, hogy reá van bízva az egész ország szellemi kineve. A katolikus autonómia ügyére tér át. Az akkori kongresszuson két javaslat küzdött egymással. Az egyik párttól az volt a hit, hogy ismeri a kormány szándékát, ez a párt akkor azt hangoztatta, hogy az autonómiánál három szempontra kell tekintettel lenni, a király legfőbb kegyuri jogára, az egyház hierarchikus szervezetére is némely érvényben levő állami törvényre.

Elnök 10 perc szünetet ad.

Szünet után.

Csernoch János folytatva beszédét azon előítéletekről szolt, melyeket bizonyos körökben a felekezeti népiszkolákkal szemben táplálnak. Pedig azok mind nevelési, tanítási, mind pedig különösen magyar nemzeti szemponthól teljesen megfelelnek. Idézi egy szabadelvű tanfelügyelőnek hírlapi nyilatkozatát, mely a felekezeti iskolák számára fényes bizonyítványt állít ki. Ezután a tanítók fizetéséről szolt és kívánja, hogy fizetés dolgában ne legyen különbség állami és felekezeti tanító között, mert az állami tanító ilyen körülmények között különbözik valja magát, ami ismét surlódásokra vezet. Felhívja a kormány figyelmét az osztrák példára; az osztrák tanítók a szociáldemokrácia karjai közé vetették magukat s államfelforgató tanokat hirdetnek. Az egyetemi kérdés vitatásánál felhívja a miniszter figyelmét az egyetemi hallgatók közt növekvő szocialista áramlatra. A leányiskolák mellett gyakorlati gazdasági leányiskolák felállítását óhajtja. Az 1848. évi XX. törvények végrehajtását szolt is kívánja. Beszédét azzal fejezi be, hogy a nevelés ne csak nemzeti, hanem vallásos is legyen. A költségvetést nem fogadja el. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Udvarny Ferenc: A polgári iskolákat iparosok részére óhajtja fentartani. A kereskedelmi iskolákban a jogi tanítás fejlesztését is kéri a kormánytól. A költségvetést nem fogadja el.

Eötvös Károly beszédjének elmondását jövő ülésre kéri elhalasztani.

A Ház ezt megadta.

Nyegre László, a közigazgatási bizottság előadója kétrédbeli jelentést tesz.

Elnök megállapítja a jövő ülés napirendjét.

Interpelláció.

Kaas Ivor báró interpellációt intéz a kereskedelmi miniszterhez néhány elhanyagolt közut kiépítése tárgyában.

Einök: Az interpellációt kiadta a kereskedelmi miniszternek s az ülést háromnegyed 3 órakor bezárta.

Az orosz belügyminiszter meggyilkolása.

Budapest, július 30.

Plehve orosz belügyminiszter meggyilkolásáról ma sem jelentenek újat távirataink; a merénylő, akit tegnap megoperáltak, nem árulja el nevét s így az orosz rendőrség további kutatása az iránt, hogy a merénylőnek voltak-e társai, meddő marad.

A gyilkosságot úgy a külföldön élő oroszok, mint magában Oroszországban közönyösen fogadják. Plehve meggyilkolásában, ha nem is a régi rendszer megbuktatását, de mindenesetre engedékenyebb intézkedések lehetőségét látják. A rendőrség különben egymás után rendeli el a letartóztatásokat s lázasan hajsolja a forradalmi bizottságokat.

Kipattant ugyanis, hogy a forradalmi bizottságok több állami hivatali főméltóság meggyilkolását határozták el.

Plehve temetése vasárnap lesz, a cár újabb rendelkezések szerint nem jelenik meg a temetésen, mert attól tartanak, hogy a cár élete ellen is merényletet terveznek.

Jelentéseink a következők:

A merénylő.

London, jul. 30.

Plehve meggyilkolása még mindig élénken foglalkoztatja a közönséget és a sajtót egyaránt. A merénylő híre azokban a körökben, amelyek ismerik az orosz viszonyokat, nem hatott meglepetésként. Hivatalos részről iparkodnak a tényállást leplezgetni, de azért itt általános a vélemény, hogy ez a merénylő hosszú idő óta volt előkészítve. A londoni rendőrség még hétfőn az orosz hatóságok megkeresésére nyomozást indított meg egy összeesküvés részesei után, akik a legmagasabb orosz állami hivatalok vezetői ellen forraltak merényleteket. Nyilvánvaló, hogy Plehve gyilkosa is azok közül került ki, akik el voltak tökéltve, hogy életük árán is elfogják tenni láb alól bizonyos magas hivatalok vezetőit.

Szentpétervár, jul. 30.

A forradalmi «Jiskar» című lap utolsó számában azt írja, hogy a forradalmi párt kimondotta a halálos ítéletet sok magas állami hivatal vezetői ellen. A «Novoje Vremja» és más lapok igyekeznek a merénylő politikai jelentőségét letompítani és megkísérik ezt a merényletet is úgy tüntetni fel, mintha az összefüggésben volna a kelet-ázsiai háborúval, sőt azt szeretnék elhitetni, hogy a gyilkos japán bérenc.

A merénylő.

Szentpétervár, július 30.

A merénylő a kórházban egy cigarettát szítt, noha iszonyu kínokat szenved a hasába fúródott bombaszilánk miatt. A gyilkoson tegnap délután a kórházi orvosok műtétet hajtottak végre; remélik, hogy a merénylő életben marad. A bomba vasszegekkel volt megtöltve. A merénylő zsebében ugyanilyen bombát találtak és a vendéglő közelében ráakadtak egy harmadik bombára.

Hamburg, július 30.

A Hamburger Nachrichten mai száma szentpétervári tudósítójának távirata alapján közli:

Azt beszéljük, hogy a merénylő már behalt sebbe, azonban a rendőrség ezt szigorúan titkolja.

Plehve temetése.

Szentpétervár, július 30.

A legutolsó rendelkezések szerint Miklós cár nem fog megjelenni Plehve temetésén, mert a szentpétervári rendőrség hírt kapott arról, hogy *veszedelmes forradalmárok vannak uton Szentpétervár felé.* Vajon igaz-e ez a hír, avagy csak arra való, hogy a rendőrség eltérítse

a cárt veszedelmes szándékától, azt nem lehetett eddigelé konstatálni.

Berlin, július 30.

Szentpétervárról táviratozza a «Berliner Tageblatt» tudósítója:

Plehve temetése vasárnap reggel lesz. A meggyilkolt minisztert Szentpétervár közelében, a Dovodevickolostorban fogják eltemetni.

Plehve utódja.

Berlin, július 30.

A *Lokalanzeiger*-nek táviratozzák: *Durnovo*, Plehve helyettese csak néhány napig fogja vezetni a belügyminiszteriumot. A cár valószínűleg már holnap kinevezi Plehve utódját. Jelöltül emlegetik *Wohlt*, a volt rendőrségi főtanácsost, aki teljesen visszavonult a magánéletbe, mióta fia japán fogságba jutott. Komoly jelöltek kivül *Obolensky* herceg, Finnország főkormányzója és *Kleigel*, a volt szentpétervári főprefektus. A rendszerben semmi változás sem lesz.

Berlin, július 30.

A *Tageblatt*nak táviratozzák Szentpétervárról, hogy az orosz udvar Wittet szeretné Plehve utódjává, nem lehetetlen azonban, hogy Muraviev lesz a belügyminiszter, vagy pedig *Durnovo*, aki ideiglenesen vezeti a belügyi miniszteriumot. Az udvari párt erősen támogatja Witte jelöltségét.

Letartóztatások.

Szentpétervár, jul. 30.

Egyre-másra temérdek sok embert tartóztat le a rendőrség minden terv és ok nélkül. Ez is mutatja, hogy milyen nagy a fejvesztettség a magas körökben.

Az orosz-japán háború.

Budapest, július 30.

Kuropatkin helyzete kezd válságossá válni; a japánok megelőzték az orosz hadvezér tervét s Kurokinak, ugylászik, sikerült elvágni Kuropatkin visszavonulását Liaojangból Mukden felé.

Inkau (Niucsvang kikötője) is japán kézbe került, ami fölöttébb megkönnyíti a japán hadtesetek előtölését.

Eddig a japánok kénytelenek voltak a Liaotung félsziget keleti partján partra szállítani csapataikat, most Inkaunál (a félsziget északi részén) is kirakhatják csapataikat. Inkauból kitűnő út is vezet Niucsvangba s így a japánok olyan pozícióhoz jutottak, amely újabb irányú hadműveleteknek lehet a bázisa.

Ujabbán ismét 1600 japán katona vonult be Niucsvangba s *elfoglaltak négyszáz orosz ágyut, amelyeket most Port-Arthur ostromához szállítanak.*

Port-Arthurban.

Szentpétervár, július 30.

A *Novoje Vremja* vladivosztki levelezőjének alkalma volt beszélni egy kereskedővel, aki e hó 17-én kínai sajkán hagyta el Port-Arthurt és Vladivosztkba érkezett. A kereskedő elmondta, hogy hogy Csifuig nem látott japán hadihajót, sem japán csapatot szállító gőzöt. A kínai sajkák akadály nélkül közlekednek Port-Arthur és Csifu közt. A városban teljes nyugalom uralkodik s az ostrom megkezdéséről semmit sem tudnak Port-Arthurban.

Orosz ágyuk Port-Arthur ellen.

Niucsvang, július 30.

Tegnapelőtt újabb japán csapatok érkeztek 1600 japán katonát az orosz városnegyedben szállásoltak el. A vasutvonal Vafantung és Dasicsao közt sértetlen, csak néhány vasúti hid van lerombolva. Az oroszok a vasúti mozdonyokat magukkal vitték s így a japánok az eleséges municiószállító vonatokat kulikkal huzatják. *400 ágyut, amelyeket az oroszok beszegezés nélkül hagytak hátra, Port-Arthur elé visznek az ostromra.*

Trubajev hadosztálya.

Berlin, július 30.

A *Lokalanzeiger*nek táviratozzák: Trubajev hadosztálya, amelyet Haicsöngnél a japánok visszavertek,

hasztalanul igyekeznek Kuroki seregének zömét utóléni, amely keleten nyomul előre. Trubajevnek az a feladata, hogy a 10. és 17. hadtestekkel foglalkoztassa és tartóztassa fel Kuroki derékhadát, míg az orosz seregek megkerülnek a japán hadállásokat.

Amerikai tiltakozás.

Washington, jul. 30.

Helyi hivatalos körökben azt hiszik, hogy a semleges hajók elsüllyesztése ellentétben áll a nemzetközi jog minden alapjával és nem fogadható erős tiltakozás nélkül. A Knight Commander rakományának tulajdonosai ma tárgyaltak a külügyminiszterium szollicitátorával az orosz kormánytól történendő formális tiltakozás benyújtása végett.

Ujabb orosz mozgósítás.

Szentpétervár, július 30.

A hadügyi kormány elrendelte a 3., 4. és 18. hadtestek mozgósítását.

Önkéntes hajóraj a keletázsiai vizeken.

Odessza, július 30.

Az önkéntes hajóhadhoz tartozó Tambov, Kostroma, Voronez, Vladimirov, Kiev, Jaroszlav, Nisni-Novgorod és Szarator hajókat, valamint az orosz kereskedelmi társulat Merkur, Juno és Pallasz nevű hajóit helyreállították úgy, hogy azonnal Kelet-Ázsiába, azaz a Balti-tengerre mehetnek szénrakományért és vízkészletért.

A Knight Commander ügye.

London, jul. 30.

A Daily Mail közli: A kormány tiltakozó jegyzéke, amelyet a Knight Commander elsüllyesztése miatt intézett az orosz kormányhoz, nagyon nyugodt hangú és Landsdowne nem tette szóvá benne sem a kárterítés, sem az elégtételadás kérdését. A tengerészeti kormány környezetéből kiszivárgott hírek szerint a választójegyzék már meg is érkezett, de a kormány elhalasztja a felelősség kérdésének és az elégtételadás módjának eldöntését.

Orosz hajó a Dardanellákon.

Szentpétervár, jul. 30.

Itt azt híresztelik, hogy a konstantinápolyi orosz nagykövetnek sikerült a portától kieszközölnie a *Dona* áthaladását a Dardanellákon.

A Malacca legénysége.

Hamburg, jul. 30.

A *Malaccára* szállított orosz legénységet a *Therapia* nevű hamburgi gőzös tegnap Algirből Odesszába vitte.

A japánok Inkauban.

Szentpétervár, július 30.

Mukdenből jelentik: Inkauból érkező oroszok hírül hozzák, hogy az orosz őrség e hó 25-én reggel öt órakor a vasúti kocsiikkal együtt kivonult a városból. Az orosz-kínai bank értéktárgyait már előzőleg biztonságba helyezték.

Az orosz csapatok kivonulása után kínai csapatok felgyújtották a pályaudvart s számos magánépületet. Délután öt órakor bevonult az első japán csapat s megszállották a nyilvános épületeket. Az Inkauban maradt orosz alattvalók a francia konzulátus védelme alatt vannak.

TÁVIRATOK.

Kronstadt ünnepe.

Kronstadt, jul. 30. Kronstadt erősségének jubiléris ünnepségét bizonytalan időre elhalasztották.

Negrier tábornok lemondása.

Páris, jul. 30. Több lap azt állítja, hogy Negrier tábornok visszavonta a hadsereg főfelügyelői állásáról való lemondását, miután a kormány tekintetbe vette a jelentésében foglalt panaszokat.

Feloszlatott katolikus bizottság.

Róma, július 30. Ama viszálykodások miatt, melyek az olaszországi katolikus kongresszusok előkészítésével foglalkozó egyesület kebelében folytak felütköztek, Merry del Val bíboros államtitkár elrendelte, az Osservatore Romano híre szerint, az egyet központi bizottságának feloszlatását.

Plehwe halála.

Budapest, július 30.

I.

Ahogy az orosz lapok írják.

A félhivatalos «Orosz Nemzet» esti kiadása a következőket írja:

«Plehwe belügyminiszter balesete. Sajnálatos balesetről kell beszámolnunk olvasóinknak, mely egyik legelőkelőbb államférfiunkat érte. Plehwe belügyminiszter ma reggel Peterhofba akart utazni s miközben a varsói pályaudvar felé hajtatott, lovai megbokrosodtak és felfordították a kocsit. A belügyminiszter oly szerencsétlenül bukott ki, hogy jobb karját törte. Orvosai szerint két hét szükséges felgyógyulásához. Oroszok, imádkoztatok a népszerű miniszter felgyógyulásáért, aki annyi jót tett a nép javára».

A szintén félhivatalos «Szentpétervári Ujság» másnap reggeli kiadása a következőkben emlékezett meg az eseményről:

«Plehwe halála. Tegnap esti kiadásunkban írtunk arról a sajnálatos eseményről, amely kiváló és szeretett belügyminiszterünket érte. Oroszok! Öltetek gyászatyólt. Ma éjjel legmagasabb számszóhoz szólította őt az ur! Plehwe meghalt... A trón támasza, a nép barátja megszűnt élni. Reszket kezünkben a toll, szívünket a bánat mélységes árja mardossa. Mi lesz nélküle Oroszországból? stb. stb.»

Ugyanezen ujság ugyanezen számában, a hírek között, jól eldugott helyen a következő rendőri hír olvasható:

«Razzia. A rendőrség tegnap este nagy razziaát tartott Moszkva külvárosaiiban. Derék rendőreink ezuttal is jól működtek, amennyiben nem kevesebb, mint 2000 dologtalan csavargót fogtak össze, akik nem tudták magukat kellőleg igazolni. Az elfogottak közül 3-at az éjjel folyamán szabadon bocsájtottak; a többi pedig a Péter-Pál-erődbe zárták».

A többi lapok, ugyszintén a Szentpétervári Hir-lap, a Szentpétervári Napló, a Reggeli Ujság stb. különös képet mutatnak. Az első oldalon egészen fekete. Belül is egész hasábok vannak feketére mázolva. Csak ez a név villog itt-ott elő: Plehwe, meg ilyen szótörések: homb... inamit... rénylet... an... kia... A nyájas olvasó pedig hiába keresi a Plehwe haláláról szóló hírt. Nincs bennük arról egy árva szó sem, a censura jóvoltából...

Másnap pedig a kövön nyomott, félhivatalos Szentpétervári Tudósító-ban ez volt olvasható:

«Külföldi lapokban, mint bennünket táviratilag értesítenek, légbőlkapott hírek korportálatnak Plehwe miniszterünk haláláról. Olyan színben van feltüntetve a dolog, mintha a kiváló államférfiu halálát erőszak idézte volna elő. A közvélemény megnyugtatására, a legmegbízhatóbb helyről vett értesülésünk szerint, fel vagyunk hatalmazva annak a kijelentésére, hogy ezek a mende-mondák teljesen alaptalanok. Alaptalanok már csak azért is, mert mint az orvosok a boncolásnál a meghatározottabban konstatálták, Plehwe-t agyszélhűdés ölte meg, amennyiben a kocsiból való kibukása alkalmával agyvérzést szenvedett.»

II.

A cárnál.

Szerencsés: a Cár és Korboceff rendőrkapitány. Rendkívüli kihallgatásra jelentkezett kedves Korboceff.

— Nos, mi jót hoz?
— Kellemetlen balesetről...
— Nos, gyorsan, gyorsan...
— Plehwe...
— Meggyilkolták? De beszéljen hát!!
— Miközbe a varsói pályaudvarba hajtatott...
— Felrobantották bonbával? Gyorsabban, az Istenért.

(Plehwe magában: Ha tudnád szegény, hogy mennyire igazad van!)

— Dehog. Felségednek úgy látszik rossz álmái voltak az éjjel. Csak az történt, hogy egy körkás-

nál felfordult a kocsija, a kegyelmes ur kiesett és jobb karját törte...

(A cár kebléről mintha a lomnici csucs esett volna le, annyira megkönnyebbültnék látszik.)

— Nos? És? Folytassa kedves Korboceff, Szeretett hívemnek milyen az állapota.

— Bizony nem, nem reménytelen.

— Hogy érte ezt?

— Hát... úgy, hogy neki nem fáj semmi.

(A cár szórakozottan néz, hol Korboceffre, hol az ablakon keresztül a kékítő égre. Látszik rajta, hogy nem igen érte Korboceff beszédét.)

— Tehát semmi baja? Tolmácsolja előtte szerencsekívánataimat...

(A kihallgatásnak vége. A cár kegyesen int, mire Korboceff sietve távozik. Amikor az ajtón túl van, nagyot sóhajt.)

— Szegény atyuska!

Szocialista erkölcsök.

Budapest, július 30.

A szocialista párt — a párt alatt mindig a vezérek értendők — alaposan rájár a rud. Gyors egymásutánban történt néhány balesetük nagyon kompromittálta őket. A délvideki és a bihari zendülésekkel főlültek, a törvényhatóságok és a birtokos-osztály megismerték a szocialista agitáció veszedelmét és részen állanak; a hatóságok erősen ellenőrzik őket. Igaz, hogy ez nem elegendő a szocialista-izgatás elfojtására, de tagadhatatlanul megnehezíti a vezérek munkáját. Sokkal többet ártott nekik a közeli időben kiderült három «estiklijük». E három eset élesen világított be a szocialista-pártéletbe és alaposan elrontotta, nemcsak az egész közvélemény előtt, hanem a híreik előtt is az erkölcsi hitüket. E három esetből kifolyólag körülbelül fogalmat alkothatunk magunknak, hogy micsoda dolgok folynak a szocialista pártban. Azok, kik figyelemmel kísérték a szocialista párt életét, egy csöppet sem lehettek meglepetve, de megdöbbenne lehettek azok, akik csak a napilapokból tudják, hogy Magyarországon szocialista párt van. Akik ismerik a szocialista párt beléletét, akik lapjait olvassák, agitatóijukat figyelemmel kísérik, azok nagyon jól ismerik a szocialisták eszközeit. Az egész sajtó például remüléssel tárgyalta a sötétmunkások esetét. Megdöbbent mindenki. Pedig, ami ott történt, az nem új, csak a formája durvább, romlottabb. Évek óta működött itt a fővárosban belügyminiszteri engedéllyel a sötétmunkások önképző-egyesülete. Alapszabályaik szerint az volt az egyesület célja, hogy tagjait művelje, szórakoztatja. Pedig alapítása óta éppen az ellenkezőjét tette. A rendőrség ezt nagyon jól tudta. Ez egyesületből indult ki minden péksztrájk, amint indult ki a két év előtt a fővárosi közgyűlésen rendezett tüntetés, ott határozta el a pékmesterek ipartestületének a szíjelrombolását, melynél több rendőrgömbesült, egy rendőrszervezőnek pedig kiütötték az egyik szemét. Ez az egyesület rendezte a kerületi beleegyezés-pénztár elleni tüntetést és ugyancsak ez egyesületből rendezett gyűléseken verték véresre Felczeder és Fleischman szocialista-vezéreket és Proch és Szabó nevű pékmunkásokat. Egy ember — Tatár Dénes — uralkodott az egyesületen. Ez az ember pártvezetőségi tagja volt a szocialista pártban és a legutóbbi képviselőválasztáson Mezőtúron a szocialisták jelöltje. Hatalom volt. A pékmesterek reszelték tőle, mert tudták, hogy akkor csinál sztrájkot, amikor neki tetszik. Ugyanaz a Tatár, aki népgyűléseken jogról beszélt, meg akart gyilkolni egy embert, mert mint az egyesület tagja tagsági jogával élt és a vezetőség fölött ellenőrzést gyakorolt. A terrorizmus ma szokássá fajult a szocialista pártban. A szabad joggyakorlás hangos apostolai saját pártjukban nem tűnnek ellentmondást. Nagyon sokszor megeskik, hogy egy-egy munkást kifojoznak az egyesületből, mert kifogást emel a vezetőség ellen, az meg már mindennapi, hogy a pártból kizárnak embereket, mert a vezetőség valamely ténykedése ellen fől szólalnak. Sőt a közelmúltban megeskett, hogy Mezői Vilmos, az újjászervezett szociáldemokrata párt az egész pártvezetőséget zárta ki a pártból. Ez az eset igazán klasszikus. A dolog teljes megvilágítására szükségesnek tartjuk az előzményeket megismertetni.

Magyarország abban a szerencsés helyzetben van, hogy állandóan több szocialista párt boldogítja. A program, a taktika ugyanaz, csak a vezér más. A szocialista pártvezérek tudniillik állandóan veszekednek. Ez ugyszólván természetes. Legtöbbször nem az elvi meggyőződés, az eszmében való hit vezeti a pártba, hanem az érvényesülés utáni vágy. A tömeget, a népszerűségért állandó harc dúl a pártban. Mezői Vilmos is kiszorult a pártból és jobbnak látta pártot csinálni, mint zöltséget áruálni a Petőfi-utcában. Szerencsés körülmények között szorult ki. A ha-

lmas Várkonyi agrárszocialista pártja züllőben volt. A földmívelők elfordultak Várkonyitól, mert sztrájkba, zendülésbe kergette őket. Várkonyi börtönbe került és Mezői megragadta az alkalmat, hogy a széjjel züllő pártot magához hódítsa. Ma hatalmas pártja van a földmívelők között. A szocialista párt hivatalos vezetője a pártvezetőség. A pártvezetőséget az ország pártívei által küldötték a kongresszuson választják. A pártvezetőség kezeli a párt pénzt, a párt lapját. Mezői ezt a pártvezetőséget zárta ki a pártból. Pedig ez a pártvezetőség az egész pártot, a párt összes híveit képviseli, azok bízták meg őket a párt pénzének, lapjának és egyéb dolgainak a kezelésével. És mit szólnak a pártívei? Mezői azzal indokolja ezt a kizárást, hogy a pártvezetőség elárulta a pártot. Egy legutóbb kiadott röpiratában sikkasztóknak, tolvajoknak mondja a pártvezetőséget és árulással vádolja őket. Figyelmezteti a pártot, hogy bittel verjék ki a pártvezetőséget bármely tagját, ha valamely községbe betesz a lábát. A párt lapját, vagyonát, kiadott röpiratát természetesen magának tartotta. Vele szemben a kidobott pártvezetőség, mely hasonló a karaván nélküli vajdához, kétségbeesett módon tiltakozik a kidobás ellen. Hivatkoznak a párt híveinek küldöttjei által reájuk ruházott jogra és követelik Mezőitől a párt vagyonát, lapját. Legutóbb egy röpiratot adtak ki, melyben elmondják, hogy Mezői azért dobta őket ki a pártból, mert ők maguk akarták kezelni a beérkező pénzeket és Mezőinek 150 forint havi fizetést akartak adni. De szerintük ő ebbe bele nem egyezett, mert ő a párt minden jövedelmét akarja. A röpirat szerint 16.500 forint a párt tiszta jövedelme és azt a szép összeget, melyet a földmívelő nép teremt elő, mind Mezői vágja zsebre. Sokat mondanak még el e röpiratban. Különösen érdekes Mezői velük szemben követett taktikája. Ők kiadták a lapot «Szabadság, Egyenlőség, Testvériség» címmel. Mezői megtudta a dolgot és hamar egy olyan című lapot adott ki, ugyancsak az ő nevében. A lapban persze Mezői önmaga ellen írt, de úgy, hogy az csak használt neki. Vagy: Mezői legutóbb is kiadott az ő nevében egy röpiratot, mely úgy hangzik, mintha a kidobott pártvezetőség a keresztény-szocialistákhoz csatlakozott volna. Így aztán eléri azt, hogy a párt a saját pártvezetőségét faképnél hagyja. A beavatott pártíveknek ez nagyon tetszik és eszik ágában sincs felháborodni az ily tisztességtelen eljárás ellen.

A szocialista erkölcsökhöz tartozik az. Igazán hódolnak-e a jezsuitákra szózt elvnek, hogy a cél szentesíti az eszközöket, ki törődik ezzel a dologgal? Tízreket adnak össze a földmívelők évenként a szocialista párt céljaira. A vezetők mindennap más ürügyet találnak a gyűjtésre. Egyszer sztrájkra, más-szor választási alapra, aztán agitationális alapra gyűjtenek. A párt hívei megbíznak hivatalosan egy vezetőséget, hogy ezt a pénzt kezelje és a legközelebbi országos gyűlésen elszámoljon. Közbe jön egy ember, kidobja a pártvezetőséget és magának lefoglalja a pártot lapostul, pénzzel. Ki fog a párt pénzével a legközelebbi kongresszuson elszámolni?

A harmadik eset, melynek szinte egy szocialista vezér a hőse, szinte elég jellemző a szocialista erkölcsökre. Boros-Brudus Mihály; a nemzetközi szocialista párt volt ellenőre, az újjászervezett szocialista párt egyik volt főagitátora, zsarolt. Elment Spolarits pékmesterhez, a pékmesterek elnökéhez és háromszáz forintot kért, mely összegért a pékmunkások egyesületének a tönkretételére vállalkozott, ráadásul még megígérte, hogy a pékmesterek javára megvesztegeti az egész sajtót. Szerencsére a pékmesterek elnöke nem tilt föl neki, hanem zsarolásért letartóztatta. A derek szocialista vezér! Egy nappal e piszkos zsarolás előtt egy nyilatkozata jelent meg a Népszavában, melyben védelmezte a pékmunkásokat, néhány héttel előtte még ott apostolkodott a pékmunkások között, két évvel ezelőtt még vezette a cipész-munkások sztrájkját és vigan verette a cipész-mesterek kirakatait, most pedig háromszáz forintért munkások, «testvéreik» tönkretételére vállalkozott. Ez szocialista erkölcs, valamint az is, hogy egy nappal a letartóztatása előtt a Népszava dagadozó örömmel közölte a nyilatkozat formájú cikkét és egy nap a letartóztatása után már minden Borossal való közösséget tagadott. Ilyenek a szocialista erkölcsök. Szófeccsérés e tényekhez kommentárt fűzni. Nemzeti és társadalmi szerencsétlenség, hogy ily erkölcsű emberek vezetése, befolyása alatt tömeg áll. Szerencsétlenség, mert a tömeg, a munkásság, az ipari épp úgy, mint a földmívelő, erkölcsileg megromlik. Oly emberekre vetemednek: lelkiismeretlenség. Tatár Dénes például Mezőtúr, Turkeve, Dévaványa földmívelő népének szellemi vezetője és képviselőjelöltje volt, Boros egész Bihar megyét szervezte szocialista lobogó alá, Mezői kezében pedig a községek ezrei vannak. Ha ugyan ismétlés is, de igazság, tény, hogy a munkásság elhagyott. Kihaszalja, vezető minden jött-ment. Összeállt néhány jelszó és vezér. És vajjon mit várhatunk ilyen vezérektől? Ma még kicsi a hatalmuk és csak a mun-

kasszát csalják, zsarolják. De mi lesz, ha a tömeg segítségével hatalmi polcra emelkednek, ha ellezik a törvényhozást és más testületet? Nagy veszedelmeket hoznak az ily egyének az országra. A szociális kérdés fölött folynak viták, eszmecserek, harcok, pedig a legégetőbb szociális kérdés: a szocialista-kérdés. Hozzá kell fekeznünk a tömeghez, a néphez, mert addig sohse tudjuk meg a valódi baját. Amikor látjuk, hogy mily erkölcsűek a nép vezérei, amikor látjuk, miként zsarolják a népet, igazán, azoknak volna első kötelességük a zsarolásuktól megmenteni a népet, akik őszintén szeretik. A szocialisták elleni védekezésről beszélnek mostanában sokat, meg kell adni, tesznek is sokat. De vajjon ez elég? Miért hagyjuk magukra azt a sok tízezer munkást, akik már a szocialisták kezében vannak? Ki lehet azokat is menteni. Energia, önzetlenség, jóakarát kell csak hozzá. Nagyon sok helyen megveti már a nép a vezéreket, csak alkalmat kellene neki adni, hogy otthagyhassa őket. Lelkeltenség tűrni, hogy néhány erkölcsileg teljesen romlott egyén a tízezrek gondolkodása fölött uralkodjon és keservesen szerzett állárein élcskődjék.

INNEN-ONNAN.

Az osztrák szín.

Sorozó-bizottság elé került a legény. A bizottság elégűlten tekintett végig erőtlő duzzadó alakján. Odamegy hozzá az ezredorvos is s kimondja, hogy bizony «tauglich» lett. Csak még a látását kell megvizsgálnia, hogy nincs-e valami hibája a szemének. Elébe tart hát egy piros betűt s megkérdezi:

— Milyen szín ez?

— Magyar szín, mert piros!

Azután egy zöld betűt tett eléje:

— Hát ez milyen?

— Ez is magyar, mert zöld.

Az orvos mosolyogva bölintott s elébe tett egy sárga betűt:

— Hát ez?

— Osztrák, hogy a f. e. m. — válaszolta dühösen a legény.

Kedélyes pörösködők.

Hol történhetett volna meg az alábbi eset máshol, mint Münchenben a sörös kedélyesség hazájában. A bíróság éppen egy becsületsértési pört készült tárgyalni: pörös felek voltak két jóbarát, kik valamin összezördülve, mázsás grombaságokat zudítva egymás fejébe. Az érzékenyebbik aztán becsületsértés címen bepanaszolta barátját. A járásbíró előszobájában találkozik a két ellenfél, mire a «vádlott» meg nem állhatja, hogy oda ne szóljon a panaszoshoz:

— Látod, barom, hát ide juttatja az embert a te határtalan hülyeséged. Ilyesmire csak egy ilyen címeres ökor, egy ilyen viziló képes, mint te vagy...

A felperes éppen válaszolni készül, midőn megnyílik az ajtó s a bíró elé szólítják a pörösködőket. A bíró legelső kérdése természetesen a panaszoshoz az, hogy fentartja-e a vádat, mire az feláll s mondja, amint írva következik:

— Tekintetes bíróság! A vádlott ur, kihez 12 évi barátság köt, odakint az előszobában agynéhány jó szóval megengesztelt. A panaszt visszavonom.

Hivatalos hűsölés.

A rendőr csöndes komolysággal kerülgeti az Erzsébet-teret, melynek elikkadt fái szomorúan csiripelnek a verebek légiói. Déli egy órára jár az idő. A levegő mintha állana s pokoli a hőség. Rendőrünk elgondolkozik. Bizony, jobb lenne most odahaza a hűvös szobában, az asszony mellett, meg a gyermekek között s amint így elfilozofál mélyen, szemébe ötlök ott egy toprongyos alak, aki kényelmesen elnyújtózva fekszik egy padon, amely fölé sátrorként reáborul, — kellemes árnyékot tartva, — egy szomorú fű ága.

Odalejt hozzá s imilyen interpellációt intéz hozzá:

— Hát mit keres itt? Miért nem megy haza? Minek lopja itt a napot?

A zülött alak megmozdult s rekedtes, borizú hangon válaszolt:

— Hát hova a gutába mennék, amikor nincs hova haza mennem?

A rendőr bölint a fejével:

— Nincs lakása? No, hát akkor gyűjjelek velem.

Aztán viszi magával az embert az órszobába. Mi-

kor beérkeznek, a biztos előtt beekesen stellungba vágta magát:

— Biztos ur, jelentem alássan, ezt az embert az Erzsébet-ter első részében egy padon hanyat fekve, csavargásban találtam.

Azután, mint aki jól végezte dolgát, sarkon fordult s visszament erzsébetteri posztjára, tovább élvezni a bódító meleget. A hanyatfekve csavargásban talált pedig bekerült a mostanság nagyon is irigylésre méltó — hűvösre.

Előfizetési fölhívás!

1904. évi auguszt. hó 1-ével új előfizetést nyitunk a *Magyarságra*, miért is kérjük azon t. előfizetőinket, kiknek előfizetése e hó végén lejár, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb intézkedni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjék.

Lakhelyüket változtató t. előfizetőinket pedig az új lakhely bejelentésére kérjük.

T. előfizetőinknek ezentul is megküldjük vasárnaponként rendes heti szépirodalmi mellékletünket a

Magyar Családot,

mely hivatva van szórakoztató és tanulságos elbeszéléseivel és költeményeivel e lap közönségét még szívesebben összeköttesse hozni kedvelt lapjával.

Kedvezményes előfizetési áron küldjük t. előfizetőinknek az

Urambátyám

egyetlen magyar társadalmi élelapot, melyet t. előfizetőink 4 korona helyett 3 korona negyed évi előfizetési díjért kapnak és a

Budapesti Bazár

magas irodalmi színvonalu, dus tartalmu, legolcsóbb magyar modern divatlapot 1.50 K helyett 1.30 K negyedévi előfizetési díj mellett.

A «Magyarság» előfizetési árai:

Helyben:		Vidékre:	
Egy óra	1.— K.	Egy óra	1.20 K.
Negyedévre	3.— «	Negyedévre	3.60 «
Félévre	6.— «	Félévre	7.— «
Egész évre	12.— «	Egész évre	14.— «

Az *Urambátyámra* és a *Budapesti Bazárra* előfizetni a *Magyarság* postautalványán is lehet. Mutatványszámot megismerés céljából kívánatra készséggel küldünk.

Kérjük azon t. előfizetőinket, kiknek a lap elkésve érkezik vagy rendetlenül kézbesítettik, bennünket értesíteni sziveskedjenek, hogy megfelelően intézkedhessünk.

Tisztelettel

a «Magyarság» kiadóhivatala.

NAPIHIREK.

Budapest, július 30.

— (A «Magyar Család»), a *Magyarság* politikai napilap rendes heti szépirodalmi melléklete — melyet csak előfizetőink kaphatnak meg — ma a következő tartalommal jelent meg:

Közlemények:

Egy tehetséges asszony. (Vége.) (Naplótörredék.) *Pekár Gyulá*-tól.

Hazugság volt. (Költemény.) *Vértessy Gyulá*-tól.

Jakob. (Elbeszélés.) *Jancsó Iloná*-tól.

Előntöm lelkemet. (Hátrahagyott költemény.) *Komjáthy Jenő*-tól.

Vajjon tudta-e? (Elbeszélés.) *Alan Brandrek*-től.

Innen-onnan. (Ez is plágium. — Az oroszlán karmai között. — A Ziska dob. — A varróú.)

Képünk: Tengeri hajók.

— (Időjárás.) Közép- és Észak-Európát maximuma Keletet és Angliát depressziók borítják. Európában eső inkább csak keleten esett. Az idő általában derült és csendes, a hőmérséklet emelkedett. Hazánkban jelentékenyebb esőzés már csak a

délkeleti részekre szoríkozott, ahol az esőmennyiség a 20 mm.-t meghaladta. Az idő különben, a mely tegnap még tulnyomóan borult és sokhelyütt szeles volt, ma reggelre derültt és csendesebbé vált. A hőmérséklet pedig nyugat felől emelkedőben van.

Jóstat!

Meleg, jobbra derült és tulnyomóan száraz idő várható.

Hőmérséklet: + 26.6 C. fok.

— (Frigyes főherceg hajótúja.) Pozsonyból táviratozzák: Frigyes főherceg tegnap Gersich Vendel százados vezérkari őrnagy, egy gépész és egy szolga kíséretében a német császár által neki ajándékozott motoros hajón Pozsonyból Mohácsra utazott. Ugy tervezik, hogy három nap alatt a hajó rendeltetése helyére érkezik.

— (A százsz trónörökös hazautazása.) Tátrafüredről táviratozzák: A százsz trónörökös pénteken délen adjutánsával elutazott Lipcsébe. A trónörökös legnagyobb megelégedését fejezte ki, itt tartózkodása alatt igen jól érezte magát. Gyermekei még aug. 2-áig Tátrafüreden maradnak.

— (Kinevezés.) A király *Németh Sándor* batonyai plebánost a csanádi székeskáptalan tiszteletbeli kanonokává kinevezte.

— (Új kamarás.) O felsége Nagy-Rákóli és Kelemenfalvai *Rakovszky László* váci 6. számú honvédszázárezredbeli főhadnagynak a kamarási méltóságot díjmentesen adományozta.

— (Ferdinánd Károly főherceg.) Mint Prágából jelentik nekünk, *Ferdinánd Károly* főherceg, akinek *Cuber Bertával* való szerelmi viszonya miatt el kellett hagynia Prágát, hogy elfelejtse szerelmét, hat hónapi szabadság után augusztus 6-án ismét Prágába érkezik s átveszi hadosztályparancsnokságát.

— (Kuroki — lengyel.) Párisi lapok nemrég azon igyekeztek, hogy Kurokit kisajátítsák — franciának s bizonyítani is próbálták adatokkal Kuroki francia származását. Ezeket a híreszteléseket most megcáfolja Kurokinak Berlinben tanuló unokaöccse, *Jakosase Oschima*, aki nyilatkozatot tesz közzé a «Berliner Tageblatt»-ban. Elmondja, hogy Kuroki egy *Kurowski* nevű lengyel nemes fia, aki az 1831-iki felkelés után kénytelen volt Oroszországból menekülni. Kezdetben Párisban telepedett le, majd Törökországba vándorolt, végül belépett a borneói holland légióba. Innét Japánba költözött s nőül vett egy japán nőt. Ebből a házasságból született azután a híres japán generális. A japánok nehezen ejtették ki a Kurowski nevet s ezért fel is cserélte nevét Kuroki-ra. Amikor Kuroki apja haldokolt, halálos ágyánál ezeket a szavakat intézte fiához:

— Talán elérkezik még az idő, amikor boszut állhatsz az oroszokon, amiért a szerencsétlen lengyeleket elnyomták.

Kuroki pecsétjében még most is viseli apja címerét s büszke is lengyel származására.

— (Ottó főherceg felmentése.) Jelentették, hogy a király *Ottó* főherceget egészségi okokból saját kérelmére, utóbb másirányu szolgálati alkalmazásra való fentartással, a bécsi lovashadosztály parancsnokságától fölmentette. Mint a «Zeit» föltétlenül jól értesült forrásból jelenti, *Ottó* főherceg bevégezte katonai pályafutását.

— (Aranylakodalom.) Gróf *Széchényi Jenő* és neje e hó 28-án ünnepelték Vasvörösvárrott házasságuknak *negyven éves* fordulóját. A fényes családi ünnepélyen a *Széchényi*-, *Erdődy*- és *Ambrózy*-családok vettek részt. A családi ünnepség istentisztelettel vette kezdetét, melyen gróf *Széchényi* Miklós győri püspök pontifikált fényes segédlettel. Istentisztelet után a község előjárósága és a tüzoltóegylet küldöttsége mutatta be tiszteletét a főuri jubilánsok előtt. Este fényes tűzijátékot rendeztek a közszeretelben álló grófi pár tiszteletére. A családi ünnepély legszebb része tegnap folyt le. A főuri család parasztlakodalmat rendezett, melyben a násznép a család tagjaiból állott. Majd az ünneplők gazdagon díszített csótáros lovakon, magyar díszruhában sétalovaglást tettek a grófi parkban, melynek végeztével a jubiláns pár két bájos unokája angyalnak öltözve üdvözölte a szeretett nagyszülőket. Este a község fiatalsága színelőadást rendezett a főuri család tiszteletére.

— (Merényletek II. Miklós cár alatt.) II. Miklós cár uralkodása alatt (II. Miklós 1896-ban lépett trónra.) immár a tizenkettedik politikai gyilkosság történt Oroszországban. Rövid másfél hónap alatt három államférfi ellen követte el merényletet. 18-án követte el halálos merényletet *Andrejev* kormányzóhelyettes ellen, míg június 16-án *Bobrikov* finn kormányzót küldte a másvilágra *Schaumann* Jenő golyója. *Bogolyepov*-ot, az orosz közoktatásügyek intézőjét is meggyilkolták, nemkülönben *Plehve* közvelen elődjét a belügyminiszteri székben *Szipjagint* is, akit egy *Balmasea* nevű fanatikus orvosnövendék terített le. A déloroszországi elégedetlenségek áldozata volt *Bogdanovics* ufai főköormányzó. A *Galiczin* herceg kaukázusi főköormányzó ellen elkövetett merénylet is még mindenkinek élénk emlékezetében van. Sokkal kisebb jelentőségű sebekkel menekültek meg *Wohl* tábornok vilnai kormányzó és *Obolenski* herceg charkovi kormányzó, akit csak nemrég neveztek ki *Bobrikov* utódjává. — *Pbjegonoscev*, a szent szinódus főprokurátora pusztán ijedelmekkel menekült meg, mikor a dolgozószobája ablakán besivító golyó éppen feje mellett fűtyült el. *B. Korff* lomsai kormányzó is szerencsésen elkerülte a halált, mikor egy körutjáról hazatérőben az esthomályban rálöttek az országuton. Valószínűleg szintén előkelő állású ember menekedett meg a haláltól akkor, midőn a pétervári «Hotel du Nord»-ban felrobbant dinamitbomba csupán a szálló egy szobájában okozott nagy pusztítást s egy borfiut meg egy szobalányt fosztott meg életétől.

— (Rákóczi hamvainak temetése.) *Berzeviczy* Albert kultuszminiszter értesítette *Kassa* városát, hogy a jövő hónap folyamán ellátogat Kassára, hogy Rákóczi hamvai temetésének módjait és az ünnep programját, helyszíni szemlék alapján, az erre kiküldött bizottsággal személyesen megállapítsa. A gyors intézkedésekre, mint a városi hatóság bizalmasan értesült, azért van szükség, mert a kormány a diplomáciai megállapodás szerint, még ez évben, valószínűleg októberben szállítja haza a hamvakat. *Kassa* város törvényhatósága a kormányval a temetés előkészületeinek tárgyalására bizottságot választott, melynek tagjai: *Péchy* Zsigmond főispán, *Münszter* Tivadar polgármester, *Eder* Ödön, *Deil* Jenő, dr. *Horváth* Balázs, dr. *Blanár* Béla, *Közora* Endre, dr. *Stekker* Károly és *Sichermann* Bernát bizottsági tagok. A bizottsági a jövő héten tartta első ülését.

— (Az amerikai flotta Fiumében.) Fiuméből táviratozzák, hogy tegnap délután öt órától hét óráig a *Maine* amerikai hajó fedélzetén táncmulatság volt, amelyre a hajó parancsnoka és tisztjei meghívták a város előkelőseit és közönségét. A lobogókkal drapírozott tágas fedélzeten, amely ágyakkal és hadiszerszámokkal volt tarkítva, délszaki növényekkel ékesítve, mind a két oldalon a hajózenekar két csoportja külön-külön játszott. A hajóra villámgyors *barcasse*-ok szállították a közönséget, köztük a hölgyek egész seregét. A hajó parancsnoka és a tisztikar lovagias figyelemmel, szeretetreméltósággal és előzékenységgel fogadta és mulattaita a vendégeket. Pontban öt órakor érkezett meg báró *Roszner* Ervin kormányzó, nemzeti lobogóval díszített gőzbárkáján, feleségével, *Forgách* Klórida grófnővel, akiket hajóraszálláskor a főörség trombitaharsogással és dobpergéssel fogadott. Mikor a fedélzetre léptek, a hajózenekar *Kölcey* *Himnuszát* játszotta, amelyet a közönség kalaplevéve, az egész örség pedig tisztelegve hallgatott végig. A kormányzó a főörség előtt elhaladva, az örség feloszlott s megkezdődött a legfesztelebb mulatság, táncdal és egyéb szórakozással. A hajóközben gazdag büfé volt. Este hét órakor báró *Roszner* kormányzó és felesége eltávoztak, mire a vendégsereg is eloszlott és visszatért a városba, amelynek utcái és terei tömve voltak. A városi zenekar az esti órákban hangversenyezett.

— (Óváry Lipót kitüntetése.) Óváry Lipót országos főlevéltárost nagy kitüntetés érte. *Pasquale Villari* olasz történetíró, a múlt évi római történelmi kongresszus elnöke ugyanis értesítette, hogy az olasz király az olasz koronarend kommandatorává ne-

vezte ki. Óváry, mint annak idejében említettük, a római kongresszuson az olasz-magyar történelmi vonatkozásokról, a magyar országos levéltárban általa alkalmazott s az oklevelek megőrzését biztosító, a kutatást rendkívül megkönnyítő rendszeréről tartott előadásokat, s mint osztályelnök is nagy tevékenységet fejtett ki.

— (Gróf Csáky Napoleon gondnokság alatt.) A *Wiener Zeitung* közlése, hogy a belvárosi járásbíróház a bécsi országos törvényszék végzése alapján hatóságilag megállapított örökség miatt gróf *Csáky* Napoleont, aki néhány hónappal ezelőtt rálött az utcán egy fiatal nőre, gondnokság alá helyezte. Gondnoka gróf *Csáky* Lajos magyar országgyűlési képviselő lett.

— (Idegenek az amerikai tengerészetnél.) Mint New-Yorkból jelentik, a tengerészeti miniszter új szabályzatot adott ki, amelyben elrendeli, hogy idegenek szelint nem vétetnek fel amerikai haditengerészet szolgálatába.

— (Bucsurjárás Mária-Besnyőre.) A belvárosi főplébánia templomból vasárnap reggel bucsurjárás indul. A hívek reggel a főplébánia templomban misét hallgatnak, azután zászlók alatt kivonulnak a keleti pályaudvarra. A külön vonat 7 órakor indul el. Megérkezve, a zárándokok körmenetben a templomba vonulnak, ahol ünnepi szent beszéd és mise lesz *Szent-Anna* tiszteletére. Délután magyar prédikáció lesz. A beszéd után a hívek körmenetben vonulnak a külön vonathoz s megérkezve a fővárosi főplébánia templomba mennek, ahol áldásban részesülnek.

— (Elégedetlenség egy egyházmegyében.) Az aradi egyházmegyében nagy forrongás észlelhető amiatt, hogy *Papp* János aradi román püspök *Reichenhallban* való üdülése idejére püspöki helyőkként az aradi konzisztorium területére is *Mangra* Vazult, nagyváradi vikáriust bízta meg. Az egyházmegye intelligenciája — mint Aradról jelentik — memorandumot akar benyújtani a püspökhöz, kérve őt, hogy *Mangrát* mentse fel az ügyek vezetésétől. Kérelmük indokolásában előadják, hogy két konzisztoriumot, t. i. a nagyváradit és aradit egyszerre vezetni képtelenség, különben is *Mangrát* nem látják szívesen püspöki megbízottul a temesvári itélőtáblának reá nézve marasztaló ítélleti óta. Az egyházmegyének különösen bánáti hívei eihatarozták, hogy amennyiben a püspök nem teljesíté kérelmüket, dr. *Berzeviczy* Albert kultuszminiszternek és *Melían* János érsek-metropolitának jelentik be sérelmüket és kérnek elégtételt.

— (Esz.) *Máramaroszigelről* írják: Több heti szárazság után, mely már a havasok fűvét is majd elperzselté, e hó 26-án beköszöntött az eső *Máramaros* vármegye több részén, így *Máramaroszigeten* és vidékén, a *Tiszavölgyön* és *Visóvölgyön*.

— (Időjárás abnormitások.) Ennek a csodálatosan száraz esztendőnek alkalmából nem lesz érdektelen, ha felsorolunk egy pár ilyen fekete esztendőt — hol szárazat, hol esőt — a múlt század néhány évtizedéből. Némi vigasztalásul azoknak, akik talán már a világ végét sejtik elkövetkezni. Például 1846-ban, március 9-én — 10 fok volt a hideg s a buza ára ebben az esztendőben 20—25 forint volt. 1853-ban még április végén is 16 centiméteres hó borította a földet. Más nem termett, csak bor, annyi azonban, hogy egy akó gyöngyösi bor ára kerek 2 forint volt. 1855. nyarán annyi eső esett, — éppen fordítva, mint az idén. — hogy minden vetés elrothadt. 1856. és 1859-ben pedig nagy szárazság volt s alig termett valami. 1861-ben, pünkösd napján országszerte hó esett. 1866 ismét rendetlenséget mutat föl: február 8-án már *Nógrádban* is vetnek, míg május országos fagyot hoz, úgy hogy a pünkösdünnepen — május 20. — meleg, fűtött szobában huzódnak az emberek. 1868-ban, decemberben fölötte enyhe az idő, a hónap utolsó napján rendszeren szántanak, a karácsony fekete, zuhog az eső. 1870-ben a hideg korán köszöntött be: szeptember 17-ikén már azok a hegyek is telve voltak hóval, amelyek csak október végén, vagy november elején szoktak téli ruhát ölteni. Az 1870—77-ik időköz alatt általában a szárazság jellemzi. 1878-tól 1882-ig inkább esős évek következtek, 1883-tól 1890-ig az ország tulnyomó részében ismét a szárazság volt az

uralkodó. A legutóbbi esztendők jellege is csapadékos volt, de a folyó évvel, úgy látszik, egy száraz periódusba jutottunk.

— (Tüntetések Triesztben.) Triesztben a tegnapi nagy téri zene után nagy néptömeg vonult a korzón át a *Via Aquedottora*. A tömegben nagyszámú fiatal tüntető is volt, kik sok ezer kíváncsival megakasztották a közlekedést úgy, hogy a rendőrség kénytelen volt a teret kiüríteni. Este háromnegyed 11 órakor ismét kénytelen volt a rendőrség a *Chiozza* kávéház előtt lévő mintegy 300 főnyi tömeget szétoszorni. Több letartóztatás történt.

— (Szerencsétlenül járt turisták.) Zermattából jelentik: A *Gabelhornon* szörnyet halt *Demelius* tanár és *Dembl* vezető holttestét megtalálták s a zermatti régi halottaskapornában terítették ki. Hír szerint a felismerhetetlenségig meg vannak csontkítva. A vezető holttestének lehozatala nagy nehézséggel járt, mert folyton hullottak a kövek. Holtteste 500 méternyire zuhant le. Órája mellette hevert egy sziklaparkányon és láncja össze volt tépve. Idevaló vezetők az esés módjából azt következtetik, hogy a póruljárt társaság az út vége felé tulságosan jobbra tartott, hol a kőzet nagyon laza volt. Hír szerint az a sziklatömb, amely *Demelius* tanárt leütötte, *Dangl* vezető kijelentése szerint legalább hat métermázsás volt. Hír szerint mind a két halottat hazájába szállítják.

— (Arató-ünnep.) *Szombathelyi* tudósítók jelentik: gróf *Balthány* Lajos valóságos belső titkos tanácsos, az aratás befejeztekor *Ikerváron*, az ikervári és zátonyi gazdaság aratói részére sikerült arató-ünnepet rendezett. Az ünnepség ebéddel kezdődött, mely után gróf *Balthány* Gyula nyitotta meg a táncot eszárdással, mire általános jókedv kerekedett. Tánc közben a grófi házigazda feleségével, szül. *Andrássy* Ilona grófnővel körüljárt, nyájasan beszélgetve a nép örege-aprajával, ami az ünnepségek igazán családias jellegét kölcsönöztö.

— (A nagyszabeni villamos.) Nagyszabeni városa nem akar elmaradni a haladásban s egy százszokból álló részvénytársaság villamos vasutat építtetett, amelyet a napokban adnak át a forgalomnak. Jellemző száz testvéreinkre, hogy az összes munkálatakat külföldi, németországi emberekkel végeztették, a kocsikat külföldről rendeltek meg és azokon német felirások olvashatók. Magyarország egyik városában tehát olyan villamos kocsik lesznek, amelyeknek német a felírásuk. A nagyszabeni villamosvasúthoz tehát nem járult hozzá magyar kéz egy szemernyit sem, de még felírásaival is tüntet a magyar állam ellen. A kereskedelmi miniszter kiküldötte a megnyitáskor lemeget Nagyszabeni vasút felülvizsgálására, amikor reméljük, el fogja távolítani az arcpirító német felírásokat, érvényesítve a magyarság jogát.

— (Ál-siketnémák.) A szélhámosságnak nem ismeretlen fogásával dolgozik a fővárosban öt galiciai bevándorolt zsidó. Hamis okmányokkal, amelyek azt igazolják, hogy a váci siketnéma intézet emberei s hogy ők is siketnémák, különösen a katolikus papokat keresik fel s apró-cseprő dolgokat kínálnak a jelekkel megvételre. Közbe pedig igen szánalmas képet vágnak, hogy tekintettel a jótékony célra, a kiszemelt minél nagyobb áldozatot hozzon a szent jótékonykodás oltárán. E derék férfiakra felhívjuk a rendőrség figyelmét.

— (Gyilkosság.) Mint *Békéscsabáról* jelentik, tegnapra virradóra *Oroszházán* meggyilkolták *Fehér* Budin dúsgazdag parasztgazdát. Feleségét, aki segítségért kiáltott, félholtra verték. A vizsgálat megállapította, hogy a gyilkosságot két oláh suhanc követte el, akiknek azonban nyomuk veszett.

— (Tűzek.) Az ország minden részében pusztító tüzekről a következő tudósításaink számolnak be: A zalamegyei *Kerkafalu* községben borzasztó tűzvész pusztított. A tűz július 26-án tört ki és másnap reggelig tartott, — amikor tíz megszenesedett holttest szedtek össze. A nagy szárazság folytán és a víz hiánya miatt nem bírták megfékezni a pusztító elemet. Százhatvan ház és az összes melléképületek leégtek. A lakosság hajlék és kenyér nélkül maradt. — Nagy tűz pusztított csütörtökön este gróf *Csekonics* Sándornál a torontálmegyei Rogendorfon. Este 10 óra tájban Rogendorfon heves égiháboru keletkezett, miközben a villám lecsapott a gróf *Csekonics* Sándor rogendorfi kastélyának udvarán lévő nagy gazdasági épületre. Felgyújtotta az épületet s a tűz

a nagy szárazságban átcsapott a szomszédos kertészházra, majd a kulesári lakra és a cselédlakra néhány perc alatt az összes épületek lángokban állottak. A kigyulladt négy épület földig égett. — Oriási tűz volt még a torontálmezei Jánosföldön is. A község határában cséplésre váró buzakazlak gyulladt ki a cséplőgépből kipattant szikrától s csakhamar az összes ottlevő buza lángban állott. A roppant lángtengerben mentésről szó sem lehetett s így tízenhárom ezer kereszt buza a lángok martaléka lett. A kár 80 ezer korona s annál súlyosabb a csapás, mert az elégett termés, amely kiszáradt volt, csak igen csekély részben volt biztosítva. A község lakosságára valóságos inség vár. — Aradról táviratozzák: A Cukor László cég fetelepe, gőzmalma, fűrészgárára pénteken hajnalban csaknem porrá égett. A kár 300.000 korona. — A konopi erdő csülörtök óta ég. Azt hiszik, hogy az erdőt felgyújtották. — Lőcsei tudósítónk táviratozza, hogy a Magurában egy öt községgel határos hatalmas erdőterület lángokban áll. A csendőrség eddig 250 embert rendelt ki az oltásra.

— (Fogházból az igazgatói székbe.) Mint brassói tudósítónk jelenti, a román vallás- és közoktatási miniszter Lázár Viktort, a «Foia Populurui» volt szerkesztőjét, aki több hónapig a szegedi államfogház vendége volt, ahová a magyar állam elleni izgatás miatt került, a szalonkii kereskedelmi iskola igazgatójának nevezte ki. Lázár állását szeptember 1-jén foglalja el. Valóban, ha a román kormány így jutalmazza a mártírságot, nem is tréfa dolog néhány hónapig a fogházban ülni.

— (Mű-öngyilkos.) A rendőri sajtóiroda a következő jelentést adta ki: Baltha Márton 37 éves szigorló orvos e hónap 28-án az Erzsébet-kertben karbol és ammoniak oldatot ivott. Ez Baltha Mártonnál nem az első öngyilkossági kísérlet. Hat-hét esetet tart már nyilván a rendőrség, amelyek mindegyike arra enged következtetni, hogy Baltha Márton ama mű-öngyilkosok sorából való, akik jól bevezetett, természetesen nem veszélyes öngyilkossági kísérleteket anyagi előnyök kedvéért játszzák végig. Megszokott módszere, hogy előzőleg bejelenti öngyilkosságát és lehetőleg megakadályoztatja magát abban. Másnap azután megindulnak a kéregető levelek, amelyekben hivatkozik, hogy az öngyilkosságtól csak a rendőrség beavatkozása mentette meg és amelyek nem ritkán eredménytelen járnak. Baltha Márton öngyilkossági kísérletei tehát a közönség megszomorlására vannak szánva. Munkakerülő ember, aki nem érdemel támogatást.

— (A hűtlen sáfár.) Nyílráról jelentik: Vlaszák Alajost, a brockói fogyasztási szövetkezet üzletvezetőjét a csendőrség letartóztatta, mert a szövetkezet kávé- és cukorraktárát több ízben meglopta és kéz alatt kiskereskedőknek eladta.

— Circus Beketow. A ma szombaton és vasárnap megtartandó diszeldadásnak műsora egy igen érdekes számmal toldatott meg. A kiváló batoude-ugrók Talep és Manolo ezen előadás alkalmával először ugranak 2 budapesti teljesen felszerelt hintón keresztül, mely mutatvány már maga is megéri a circus látogatását. Hogy a Beketow circusnak műsora kitűnő, azt már ismételtlen említettük, mert a törekvő igazgatóság mindent elkövet, hogy a budapesti közönségnek meglepő mértékben minden tekintetben kiérdemelje és ezen célból a legkiválóbb művészköltségekkel szerződteti. Amint értesülünk, Beketow igazgató a circus épületet már 1905., 1906. és 1907. évekre is kibérelte és igen örvendünk, hogy ezen kitűnő circust a következő években is láthatjuk Budapesten.

— (Női gyászruhák.) Gyászruhák alkalmával ajánljuk Horváth és Halász női gyászruhakészítő vállalatát Budapest, IV., Váci-utca 26., Zsibáros-utca sarok, hol gyászruhák 4 óra alatt készülnek. Vidéki megrendelésnél sürgönyileg beküldendő a mellbőség és alhossza.

x Félhívjuk olvasóink figyelmét Herczeg és Horvát Budapest, Kerepesi-ut 52. szám alatt, az «Adria» szállóval szemben létező női-divatáruházára.

x Idősnek látszó arcok fiatal, üde kinézetű nyerek, ha a világhírű teljesen ártalmatlan valódi angol Balassa-féle ugorkatejjel ápolják. Uvege 2 korona Balassa K. gyógyszerárán, Budapest, Erzsébet-falva 10.

Gyujtogató pénztárosnő.

Budapest, július 30.

A rendőrség gyujtogatás hűntetének kísérlete miatt letartóztatta Steiner Janka barcsi születésű huszonnyolc éves elárulónőt, aki tegnap Tuszka Dezső porcellán és majolika kereskedő Teréz-körut 34. üzletét akarta felgyújtani. A rendőrség ugyanis tegnap azt a bizalmas értesítést kapta, hogy Tuszka «rosszul menő, de lebiztosított üzletét felgyújtani készül.» A rendőrség hitelt adott a feljelentésnek és Haluska meg Berdek detektívetek küldötte ki, hogy vegyék megfigyelés alá az üzletet. A detektívek megállapították, hogy Tuszka már tízenegy nap óta nincs a fővárosban. Az üzletben Steiner Janka maga volt, mert délután hat órakor Szabó János nevű házi-szolgát hazaküldötte. Este fél 9-ig maradt a boltban a leány. Ekkor Kókai Lajos viceházmestert hívta, hogy huzza le a bolt redőnyeit. Kókai már félig lehuzta a redőnyöket, amikor Steiner Janka elküldötte egy pohár vizért. Amíg Kókai odajárt, a leány visszament az üzletbe és ekkor helyezte el az iroda függőnye alatt a spiritusba itatott rongyokat és az égő taplót. A detektívek látták a manipulációt és amikor a leány kijött a boltból s lehuzta a redőnyöket, előléptek és felszólították a leányt, hogy nyissa fel az üzletet. Ez kezdetben tiltakozott, később azonban, amikor a detektívek megmondották, hogy kik és a törvény nevében szólították fel az engedelmességre, kinyitotta a boltot. Ekkor már működött a tapló és a spiritusos rongy. A boltot füst töltötte be, égési szag áradt ki és a könnyű függöny lángokban állott. A függöny körül egy csomó szalma és kőnyelen gyuló tárgy volt elhelyezve. A készülő tüzet nyomban eloltották, majd átkutatták az üzletet. A függöny alatt megtalálták az égő taplót és a rongyokat. A detektívek erre a leányt bevitték a főkapitányságra, ahol hosszas kihallgatás után letartóztatták. Steiner Janka mindent tagad, de a nyomozás megállapította, hogy tervszerűleg készítette elő a gyujtogatást. Egy Frisch Nándor nevű fogtechnikus, akivel Tuszka együtt lakik a József-körut 9. száma alatt, már napokkal ezelőtt elmesélte egy ismerősének a gyujtogatás tervét. A rendőrség tegnap kereste Frischet is, de az tegnap délután Székesfehérvárra utazott. Ez a Frisch Nándor elutazása előtt, tegnap délután, hosszabb ideig tárgyalt az üzletben Steiner Jankával. Megállapította a rendőrség, hogy Steiner Janka a gyujtogatásból tegnapelőtt este főpróbát rendezett. Elhelyezte a taplót és a rongyokat, hogy hol volna alkalmasabb hely az üzlet felgyújtására. A rendőrség most abban az irányban folytatja a nyomozást, hogy megállapítsa, ki volt a gyujtogatási kísérlet tervezője.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Talpra magyar. Ifjabb Móricz Pál, a vidéki sajtó előkelő, tehetséges tagja, debreceni lapszerkesztő tanulmányutat tett Erdélyben, melynek eredményét most egy tiszta judiciummal megint röpiratban foglalta össze. Szerző különösen a nemzetiségi s ezzel kapcsolatban a magyarság és magyarosodás kérdésével foglalkozik. Megrázza a nemzetiségi város: Nagy-Szeben képét, majd az Erdélyben pusztuló fajokról a szászról és a magyarról emlékezik meg s egyesülésre hívja fel őket a folyton terjeszkedő oláh ellen. A magyar elem terogtlalásának módját a közép- és nagybirtokos osztálynak a nemzetiségi vidéken való elhelyezkedésében, az iskolák magyarságában s a magyar bankok nemzeti politikájában látja. Végül szervezkedésre hívja fel a magyarságot Erdély érdekében. A csinos kiállítású füzet Debrecenben jelent meg Hoffmann és Kronovitz nyomdájában. Ara nincs jelezve.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— Fenyő Sándort elítélték. A törvényszék tegnap este kilencedtől órákor hirdette ki az ítéletet Fenyő Sándor, az «Egyetértés» volt főszerkesztője s még ma is tulajdonosa bűnügyében. A bíróság bűnösnek nyilvánította Fenyő Sándort, a btk. 233. szakaszába ütköző szemérem ellen való erőszak büntetésében s kilenc hónapi börtönre ítélte. A büntetésbe a vizsgálati fogságból egy hónapot számítottak be neki. Az ügyész sulyosbításért, a védő a bűnösség kimondása miatt felebbezett. Az ügyész kérte a vádlott letartóztatását, de a törvényszék egyelőre nem rendelte el. Az ügyész emiatt is felfolyamodást jelentett be.

NYILTTÉR. *)

Vérgyógyítás.

Hemopatia.

Ezen új, eredeti gyógymód rendkívüli sikerrel lesz alkalmazva köszvény, asztma, szív-, vese-, gyomor-, bel- és hólyagbántalmaknál, sulyos ideg-, vér- és borbajoknál Biztos védelem szélhűdés és elmezavar ellen 12 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének

dr. Kovács J.

egyeleml orvosudornak (Hemopata) rendelő intézete van Budapest, V., Váci-körut 18. szám alatt Rendelés naponta 9—12-ig és 3—6-ig. Díjazott levélre válaszol Betegeket intézetén kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymódja.

* E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk

KÖZGAZDASÁG.

A cukorsurtaxe kijátszása Ausztriában. Csinos kis gazdaságpolitikai botrány foglaltatik abban a felhivatalos közleményben, mely bejelenti, hogy Lukács László pénzügyminiszter a cukorsurtaxe beszedésének biztosítására pótlólagos egyezményt kötött az osztrák kormánnyal. A megcsontított cukorsurtaxe amugy is a legnagyobb gazdaságpolitikai kudarcaink egyike azok sorában, amelyek Lukács László pénzügyminiszter ur nevéhez fűződnek. Az osztrákok azonban a megcsontított surtaxeot is kijátszották a legfurfangosabb s a legszemérmelenebb módon. A cukorsurtaxeról a múlt év nyarán állapotott meg a két kormány, még pedig úgy, hogy a cukorsurtaxe 1903. szeptember 1-étől, vagyis a brüsszeli konvenció életbelépésétől szedendő. Hogy a surtaxeot az osztrák-magyar közös vámterület egysége érdekében a vámjellegétől megfosztják, úgy határoztak, hogy a termelő állam területén, a termelő állam javára szedik be. A megállapodást mindezeket kívül utólagos érvényességgel ruházták föl mindazokkal a cukorküldeményekkel szemben, amelyek 1903. szeptember elsejétől az egyik állam területéről a másik állam területére átlépnek. E megállapodásból, a jegyzőkönyvből fo

Törvényesen védett

„Bob-csemege”

a legkellemebb hashajtó Orvosok rendelik.

Kapható a gyógyszerárakban.

Főraktárak: Lux Mihály, Múzeum-körut 7., Dr. Egger Leó, Váci körut 17., Török József, Király-utca és Andrassy-ut, Kartschmaroff A., Népszínházzal szemben, Fodor J. Sas-droguaria, Kerepesi-ut, Gara és Roh, József-körut 74., Fodor Márton, VII., Király-utca 41. és Váci-körut 10., Molnár és Moser, Koronaberec-ut., Neruda Nándor, Kossuth Lajos-utca, Szécsi Lajos, Andrassy-ut 78., Reiner és Társa, Buda, II., Fő-utca 12.

Ialt cukorsurtaxéból azonban sem Ausztriában, sem nálunk mindmáig törvény nem lett. Ezt a rendkívüli állapotot az osztrák cukorgyárosok a maguk javára akarták kihasználni s egész kedélyesen hozzáfogtak a cukorsurtaxe kijátszásához. Minthogy az illetéket a feladótól szedik, az osztrák cukorgyárosok *kiholt név alatt* küldték az osztrák cukor tömegeit Magyarországra, azzal a helyes számítással, hogy mire a cukorsurtaxe törvényerőre lép, sok viz folyik le a Dunán, mely elmosza a nyomait annak, aki valamikor cukrot küldött Ausztriából Magyarországra. Legrosszabb esetben pedig előállítják a név viselőjét, valami utcasarki hordárt, vagy toloncházai csavargót s hajtsa be rajta az osztrák kormány az illetéket, ha tudja. Mikor e furfangos csalással a magyar cukoripar és a magyar cukorrépa-termelés végtelen kárára vagy *szézer* métermázsa cukrot csempészték át Magyarországra, mikor már egymást érték a panaszok, akkor gondolt végre Lukács László pénzügyminiszter ur arra, hogy véget kellene vetni ennek a botránynak. Tárgyalásokat kezdett az osztrák kormányval s ezek eredménye a pótlólagos megállapodás, amely a félhivatalos közlés szerint a következő:

A megállapodás szerint a kormányok odamódsítják a mindkét állam törvényhozása elé terjesztett törvényjavaslatot, hogy a surtaxe utólagos megfizetésére másodlagosan a *vevő kötelezettségét* is ki fogják mondani. Ez elejét fogja venni a törvény kijátszásának, mert a vevőnek lesz gondja rá, hogy az eladó vele szemben szavatoljon a surtaxeért. Akincsar megkapja tehát az illetéket és az osztrák cukor sem versenyezhet ilyen csalfa fondorlattal a magyar cukorral a magyar piacon. Intézkedés történt abban az irányban is, hogy az átutalási eljárás során küldő hivatalokként eljáró pénzügyi közegek minden esetben megvizsgálják, vajon a *tényleges küldő* azonos-e a bejelentésben küldő gyanánt megjelölt személyvel s hogy amennyiben a küldő nem cukorgyártelepnek, illetőleg cukor tartására rendelt szabadraktárnak a vállalkozója, vagy pedig nem általánosan ismert cukorkereskedő, az eredeti számlák esetleges bemutatásával is bebizonyítható igazolását kívánják annak, hogy a küldőnként szereplő személy tényleg bir-e rendelkezési joggal az elszállítandó cukor fölött. E megállapítás mellőzendő, ha a küldő előnyt adna annak, hogy az átutalási illetéknek megfelelő összeget biztosítékképpen készpénzben letéteményezze.

Agitáció a magyarországi marha ellen. Bécsből jelentik: Az idei nagy hadgyakorlatokat tudvalevőleg Csehországban, Strakonitz tájékán tartják meg, ahol a 2., 8., 9. és 14-ik hadtestek összpontosítottak. Délcsehországban már megindították a gazdák a mozgalmat, hogy a *csapatok husszükségletét a hadvezetőség közvetlenül az ottani termelőktől szerezzék be, a beszerzésből zárással ki a bécsi szállítók, mert azok első sorban magyar termékből fedeznék a szükségletet, mi jelentékeny kárára volna a délcsehországi mezőgazdaságnak.* Ebben az ügyben a gazdák küldöttségileg is jártak Cibulka albornagnál, aki a hadgyakorlat élelmezését intézi.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

Buza gyenge vételkedv és ugyanoly kínálat mellett elkelt ca 20.000 mm. kezdetben változatlan, utóbb 10 fillérig magasabb áron.

Egyéb cikkek részben ártartók, részben buzával egyetemben megszilárdultak.

Új-busa.

Tiszavidéki: 500 mm. 81-5 k. 10.50 korona, 500 mm. 82 k. 10.45 korona, 300 mm. 81 k. 10.45 korona, 200 mm. 82 k. 10.45 korona, 200 mm. 82 k. 10.42-5 korona, 400 mm. 81 k. 10.50 korona, 100 mm. 81 k. 10.47-5 korona, 200 mm. 81 k. 10.45 korona, 150 mm. 81 k. 10.45 korona, 100 mm. 81 k. 10.45 korona, 200 mm. 81 k. 10.45 korona, 100 mm. 81 k. 10.42-5 korona, 100 mm. 81 k. 10.41-5 korona, 100 mm. 82 k. 10.42-5 korona, 100 mm. 81 k. 10.40 korona, 500 mm. 81 k. 10.42-5 korona, 400 mm. 81 k. 10.50 korona, 100 mm. 80-5 k. 10.37-5 korona, 100 mm. 81-5 k. 10.37-5 korona, 100

mm. 80-5 k. 10.42-5 korona, 100 mm. 80-5 k. 10.32-5 korona, 150 mm. 80 k. 10.40 korona, 300 mm. 80 k. 10.42-5 korona, 200 mm. 80 k. 10.42-5 korona, 100 mm. 80 k. 10.40 korona, 100 mm. 81 k. 10.40 korona, 100 mm. 80 k. 10.20 korona, 100 mm. 79 k. 10.30 korona, 100 mm. 79 k. 10.27 korona, 200 mm. 79 k. 10.25 korona, 100 mm. 79 k. 10.35 korona, 500 mm. 79 k. 10.35-5 korona, 100 mm. 79 k. 10.35 korona.

Féjérmegyi: 500 mm. 80 k. 10.40 korona, 100 mm. 79 k. 10.10 korona.

Pestmegyevidéki: 100 mm. 80 k. 10.30 korona, 100 mm. 78-8 k. 10.30 korona, 100 mm. 80-5 k. 10.25 korona, 100 mm. 80-5 k. 10.25 korona, 300 mm. 80-5 k. 10.30 korona, 150 mm. 80-5 k. 10.27-5 korona, 400 mm. 80 k. 10.35 korona, 600 mm. 80 k. 10.37-5 korona, 100 mm. 79 k. 10.15 korona, 200 mm. 79 k. 10.30 korona, 100 mm. 79 k. 10.20 korona, 100 mm. 78 k. 10.22-5 korona, 100 mm. 78 k. 10.20 korona, 200 mm. 78 k. 9.60 korona.

Rosa.

400 mm. 7.62-5 korona, 200 mm. 7.60 korona, 600 mm. 7.60 korona, 100 mm. 7.62-5 korona, 300 mm. 7.72-5 korona, 300 mm. 7.60 korona.

Arpa.

200 mm. 6.60 korona.

Tengeri.

200 mm. 6.75 korona, 100 mm. 6.70 korona, 200 mm. 6.65 korona.

Érték-tábla.

Teljes üzletcsend mellett az irányzat tartott volt, anélkül azonban, hogy az árfolyamok lényeges változást szenvedtek volna.

Az előtőzsdén jegyeztek:

Osztrák hitel	637.75	637.50	637.50	---
Magyar hitel	748.50	748.50	748.50	---
40 ^o koronajáradék	97.10	97.10	---	---
Lezámitolóbank	450.---	450.---	450.---	---
Jelzálogbank részv.	505.50	505.50	---	---
Rimamurányi	491.---	491.---	491.---	---
Államvasút	633.---	633.---	633.---	---
Városi villamos	328.---	328.---	328.---	---
Budapesti közuti	569.50	569.50	569.50	---

A déli tőzsdén záruk:

Osztrák hitelrészvény	637.25	---	---	---
Magyar hitelrészv.	749.---	---	---	---
40 ^o koronajáradék	97.10	---	---	---
Lezámitolóbank	450.---	---	---	---
Jelzálogbank részv.	505.50	---	---	---
Rimamurányi	491.---	---	---	---
Államvasút	633.25	---	---	---
Városi villamos	328.---	---	---	---
Budapesti közuti	569.50	---	---	---

REGÉNY-CSARNOK.

KATINKA.

Írta: Somogyi Lajos. (11)

A rövid esztű hogy elfelejtkezett erről a nagy lakodalomról. Utána a szőlőbe. De nem kellett hosszan mennie, mert az uton találkozott vele. Ábi liferálta haza, hanem úgy, hogy az egyik karjáért jajgatott a tisztelendő ur.

— Erőszd el, te bolond. Hiszen fáj... Ábi oda sem figyelt. Még jobban szorította. Ferenc mikor meglátta őket, nem tudta melyiket csókolja össze örömben, a tisztelendő urat-e, hogy megtalálta, vagy Ábit-e hazahozta. Mégis legjobbnak látta egyiket sem tenni. Hanem csak annyit mondott, szaladjunk. S közrefogta a két sánta a tisztelendő urat s úgy szaladtak. Az eleinte protestált, hivatkozott a papi méltóságra, de mikor mindaz nem használt, beletörődött, még kacagott is jó nagyokat. A parasztok eléggé csodálkoztak e különös csoporton. Vették egyenesen a sekrestyébe s úgy a hogy volt, még a diszornátust sem engedték neki felvenni, belökték a templomba. A tisztelendő ur pedig, amint szabadon érezte azt a karját, amelyiket Ábi gondozott, először megtapogatta. Azután letörülte arcáról a verejtéket és csak akkor nézett az új párra és a lakodalmas népre. László már nem térdelt, keresztbefont karokkal nézte Kolonghyt. Kolonghy tisztelendő urat ez nem hozta zavarba, hangosan kérdezte:

— Ez az az új pár kit össze kell esketnem. László erőlyesen felelt.
— Ez.
— Én pedig nem fogom ezt megtenni. Az egész teremben halálos csend lett, László felemelte a mellette térdelő Katinkát.
— Jó, akkor gyerünk a szomszéd faluba, majd ott...

Kolonghy szép csendesen elővon egy írást zsebéből.

— Csakhogy az ott sem lehet. Itt van egy pápens a püspök ur ő excellenciájától Mártonfy Mártontól. Ez a pápens a pápa beleegyezésével negtöltja, hogy sem az erdélyi, sem a magyarországi papok ne merészkedjenek Bethlen Katinkát, ki a katolikus vallást mélyen sértette, megesketni gróf Haller Lászlóval, vagy bármely más katolikus férfival. Hogyha annak ellenére összeáll vele, születendő gyermekei sem keresztelendők meg.

A pap végignézett a gyülekezeten, ugye-e nem hiába voltam oda hetekig? Ugye-e mégis vagyok valaki? Katinka ájultan esett végig a hideg márványon, Lászlónak nem volt ideje feltartani. A násznép hamar széjeloszlott, csak bármondóul maradt belőle Perényi Imre. Hát ő hova menjen? Még nincs is lakása. Talán haza sem talál kastélyába, olyan rég nem volt otthon. Meg hátha segíthet valakit.

Mintha lehetne ezen a bajon segíteni.

V.

A szerzetes.

Most már csakugyan lemondhat a házasságról. Pedig nagyon nehezen ment. Katinka különösen busult László után. Már a mennyországba képzelte magát és előtte csapják be a kaput, egész nap sirt és imádkozott, kérte a jó, a hatalmas, az igazságos Istent, hogy fordítsa el róla ezt a csapást. Pedig az Isten már ítélte is az ő helytartója személyében, ez ellen pedig nincs fellebbezés. Azaz mégis. Ha László áttér protestáns vallásra. Csakhogy ezt anyja miatt nem tehette, az igen vallásosan volt nevelve, szinte bigottul. Már az sem igen tetszett neki, hogy Katinka református, de sokkal jobban szerette, semmint ellene mondjon a házasságnak, sőt ő maga igyekezett előmozdítani. Most is latba vetette minden tekintélyét, lement a büszke matróna Kolozsvárra könyörögni a püspöknek, hogy vonja vissza a tiltó rendeletet. Amikor püspök erre nem volt hajlandó, akkor ő fenyegetődzött, hogy többé nem áldoz semmit az egyháza, hogy református lesz. (Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő: MAGYAR GYULA.

Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállalat.

„AGRARIA“

magyar gépforgalmi részvénytársaság
a szab. osztr.-magyar
államvasutársaság resicai mezőgaz-
dasági gépgyáranak vezérigynöksége.

Mezőgazdák különös figyelmébe

Egyetemes acélekék.

Eltérhetetlen téglacél ekefej. Főacélacél-kormány-
lemez. Magasított acélekéfej. Porvédő kerekek. Acél
□ gerendely.

Tiszta acélananyag saját hámorainkból.

Csak kitémasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk. Ekegyártás terén legelső rangú magyar gyártmány, felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is. Kérjünk árjegyzéket, mivel ez az összes talajművelőgépeket terjedelmesebben ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megműködésére terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetük.

Rövidített levélcím:

„AGRARIA“ Bpest V., Váci-ut 2.

Sürgönycím:

„AGRARIA“ Budapest.

ISZINHÁZAK.

Vasárnap, 1904 július 31-én.

Fővárosi nyári színház.

Délután fél helyárral:

Lili.

Kezdet 3 órakon.

Este rendezés helyárral:

Aprajune, a vízi szellem.

Kezdet fél 8 órakor.

Városligeti nyári színház.

Délután fél helyárral:

A boldogok háza.

Kezdet fél 4 órakor.

Este rendezés helyárral:

A hét Schlésinger.

Látványos énekes bohózat 5 képen. Zenéjét szerző: Barna Izsó. Kezdet fél 4 órakor.

Olvasóink figyelmét felhívjuk a

KALAP-KIRÁLY

tavaszi elsőrangú különlegességeire

Budapest, Kossuth Lajos-utca

(Klotild Palota).

3, 4 és 5 koronás különlegességekben elismert specialista. Dívtáplap küldetik. 263

SCHMIDT M.

szíjgyártó, nyerges és bőröndös

Bpest, VIII., Kerepesi-ut 25.

Kocsizó- és lovagló-szerszámok.

359 Mindennemű utazóbőröndök.

Megrendelések és javítások pontosan és lutányosan eszközöltetnek.

Megjelent!

a magyarországi latin és görög szertartású világi és szerzetes róm. kath. papság

Évkönyve és Névtára

az 1904-ik évre.

Hivatalos adatok alapján összeállította az Egyházi Közlöny szerkesztősége.

A 44 ivre terjedő és X. Pius pápa legutóbbi arcképevel ellátott csinos kötet két részből áll:

I. rész: Az **Évkönyv**, azaz **Papi Naptár**, mely a szokásos naptári részekben, gondosan összeállított és rendkívül gyakorlatias rovatokon s táblázatokon kívül a hasznos tudnivalóknak és utalgatásoknak oly tömegét tartalmazza, hogy e kézikönyv méltán nevezhető az **írászatlan kis lexikonának**. Tartalmát bajos volna felsorolni, mint udonságot azonban feljegyezzük, hogy a többi között s a római egyházkormányzat pontos státusán kívül, fel vannak benne sorolva a világ összes egyházmegyei fontosabb személyi és statisztikai adataival.

II. rész: A magyarországi papság teljes **Névtára**, mely az egyes püspöki irodák hivatalos adatai alapján készült s melynél pontosabb papi címár eddig még nem jelent.

Mindenkét meg fog lepni az egész könyvnek lelkiismeretes összeállítása, ügyes berendezése és izléses kiállítás.

A könyvnek bolti ára 7 korona 50 fillér.

Megrendelhető a **Magyarság** kiadóhivatalában is.

CSALÁDI REGÉNYTÁR

A művelt katolikus olvasóközönség számára

kiadja

a Szent-István-Társulat.

Ára angolvaszonkötésben kötetenként 1 kor.

Megrendelhető a

Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

Brázay-féle sósorszesz.

Használati utasítás minden üveghez mellékelve van. Nagy üveg 2 korona. Kis üveg 1 korona. Kapható mindenütt.

Hirdetéseink alapján történt rendeléseknél sziveskedjék mindenkor **lapunkra** hivatalozni.

OLBRICH L. szíjgyártó, nyerges és bőröndös.

BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 6.

Képes árjegyzék bérmentve.

Képes árjegyzék bérmentve.

A magyar kir. államvasutak menetrendje.

Budapest keleti pályaudvar — Szolnok.

Állomások	Gyv. 604 I-II.	Szv. 606 I-III.	Szv. 506* I-III.	Szv. 507 I-III.	Szv. 514** I-III.	Gyv. 504 I-II.	Gyv. 602 I-II.	Sz. 510 I-III.	Szv. 508 I-III.	Szv. 1706* I-III.	Gyv. 502 I-II.	Szv. 608 I-III.
Budapest k. p. u. ind.	725	810	900	1210	200	215	220	545	705	915	1000	1158
Nagykátá	809	958	1041	237	305	320	421	784	905	1050	1158	1287
Ujszász	859	1083	1119	.	335	.	524	839	950	1053	1287	1287
Szolnok	918	1056	1140	.	353	.	624	859	951	1054	1288	1288

Szolnok — Budapest keleti pályaudvar.

Állomások	Tv. sz. 1-III.	Szv. 607* I-III.	Szv. 507 I-III.	Gyv. 501 I-II.	Szv. 509 I-III.	Gyv. 601 I-II.	Gyv. 503 I-II.	Szv. 505* I-III.	Szv. 605 I-III.	Gyv. 603 I-II.	Szv. 513** I-III.
Szolnok ind.	1210	224	305	844	589	500	1119	1188	349	480	782
Ujszász	1242	247	327	410	557	528	1185	1157	411	450	749
Nagykátá	1246	248	328	412	553	530	1188	1158	414	452	750
Budapest k. p. u. ér.	500	545	610	710	750	905	110	150	640	720	985

* Az 506., 1706., 607. és 505. sz. személyvonatoknál az egy utra szóló szomszédos forgalmu menetjegyek érvénytelenek. ** Vasár- és ünnepnapon közlekedik május 15-től szeptember 11-ig.

Párkány-Nána — Budapest ny. p. u.

Állomások	Szv. 141 I-III.	Szv. 143 I-III.	Szv. 1407 I-III.	Szv. 145 I-III.	Tv. sz. 217 I-III.	Szv. 147 I-III.	Szv. 117 I-III.	Szv. 149 I-III.	Szv. 131 I-III.	Szv. 123 I-III.	Szv. 151 I-III.	Gyv. 1403 I-II.	Szv. 153 I-III.	Szv. 119 I-III.	Szv. 155 I-III.	Gyv. 133 I-III.	Gyv. 103 I-II.
Párkány-Nána ind.	.	419	.	453	.	529	.	630	.	827	.	840	.	981	.	1140	1287
Nagy-Maros	.	504	.	542	.	618	.	720	.	908	.	984	.	1094	.	1217	118
Vác	.	535	.	614	.	651	.	726	.	754	.	843	.	908	.	1011	118
Palota-Ujpest	412	528	614	619	682	719	781	744	882	854	1002	1052	1238	101	101	151	180
Budapest ny. p. u. ér.	425	540	625	705	755	745	800	810	845	910	940	1020	1105	1105	1250	115	180

Megjegyzések: (1) Ezen vonatonál az egy utra szóló szomszédos forgalmu menetjegyek érvénytelenek. — (2) Május hó 15-től bezárólag szeptember 9-ig vasár- és ünnepnapokon közlekedik. — (3) Május hó 15-től bezárólag szeptember 11-ig vasár- és ünnepnapokon közlekedik. — (4) Vác-tól Nagy-Marosig csak június hó 1-től közlekedik. — (5) Juntus hó 1-től közlekedik. — (6) Nagy-Maros-Vízgyőzős közlekedik.

Budapest k. p. u. — Hatvan.

Állomások	Szv. 316* I-III.	Gyv. 302 I-II.	Gyv. 402 I-II.	Szv. 1508 I-III.	Szv. 318 I-III.	Szv. 403 I-III.	Szv. 306 I-III.	Szv. 310 I-III.	Szv. 320 I-III.	Gyv. 404 I-II.	Szv. 312 I-III.	Szv. 324* I-III.	Szv. 304 I-III.	Szv. 322 I-III.	Szv. 303 I-III.	Szv. 314 I-III.	Szv. 326 I-III.	Szv. 1510 I-III.	Szv. 406 I-III.	Gyv. 1509 I-III.	Gyv. 323 I-III.	
Budapest k.p.u. ind.	615	710	740	750	800	835	935	1235	180	235	240	545	380	445	520	625	700	845	940	1040	1110	1260
Pécel	659	.	.	880	944	915	1018	119	214	.	318	382	527	604	706	750	880	980	1024	1110	1260	1260
Gödöllő	721	749	.	939	1045	143	283	314	339	350	409	550	630	738	.	850	950	1050	1128	1228	1228	
Gödöllő ind.	722	750	.	940	1047	145	.	315	340	.	410	.	631	735	.	851	951	1051	1129	1229	1229	
Hatvan	807	838	848	944	.	1028	1140	287	.	348	427	.	448	.	725	827	.	1045	1187	1296	128	

Hatvan — Budapest k. p. u.

Állomások	Vv. 327 I-III.	Szv. 325 I-III.	Szv. 405 I-III.	Gyv. 1505 I-III.	Szv. 317 I-III.	Szv. 309 I-III.	Szv. 1509 I-III.	Szv. 311 I-III.	Szv. 307 I-III.	Szv. 319 I-III.	Gyv. 301 I-II.	Gyv. 401 I-II.	Szv. 313 I-III.	Szv. 321 I-III.	Szv. 305 I-III.	Szv. 407 I-III.	Szv. 1507 I-III.	Gyv. 303 I-II.	Gyv. 403 I-III.	Szv. 315* I-III.	
Hatvan ind.	281	.	433	528	.	530	618	656	756	.	1188	1205	110	.	457	.	688	652	802	888	840
Gödöllő	345	.	527	601	.	625	709	746	844	.	1121	1124	206	.	555	.	725	745	885	912	960
Gödöllő ind.	350	.	529	602	615	628	711	748	845	1110	.	.	208	487	557	645	726	747	.	.	988
Pécel	324	515	553	621	638	650	788	810	907	1132	.	.	280	500	620	707	749	810	.	.	1000
Budapest k.p.u. ér.	520	600	685	655	735	785	815	845	945	1215	1280	180	310	540	700	750	880	850	915	935	1040

* Vasár- és ünnepnapon közlekedik május 15-től szeptember 11-ig.

1900. évi náriai világiállításán „GRAND PRIX“
Kwizda János Ferenc
 cs. és kir. osztrák-magyar királyi, román királyi és bolgár udv. szállító kerületi győzeveszerész, Kornuburg bei Wien.

KWIZDA-féle korneuburgi marha-táppor

Étrendi szor lovak, szarvasmarhák és juhok részére. 324/II 50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javítására s a tejelés fokozására.

1 doboz ára K 1 40.
 1/2 doboz 70 fillér.

A Kwizda-féle korneuburgi marha-táppor csakis ezen a díjnyel valódi. Képes ár-egyzékek ingyen. Forgalmazó: Fűzők József győzeveszerész, Budapest, VI., Király-utca 12, és Andrásy-ut 26.

Családi Regénytár

Egy kötet ára **1 korona.**

Megrendelhető a Szent-István Társulat könyvkiadóhivatalában Budapest, Szentkirályi-utca 28.sz.

1903. évi bénszercei kiállításán 2 ezüstéremmel kitüntetve. 1903. évi kolozsvári kiállításán 2 díszoklevéllel kitüntetve. 1902. évi pozsonyi kiállításán 3 oklevéllel kitüntetve.

Kállai Lajos motortelepe, Budapest, VI., Gyár-u. 50.

Teljes jótállás kifizető eséplésért!!!

A jelenkor legegyszerűbb és leg-tökéletesebb motorcséplő-készlete. Gépész nélkül könnyen kezelhetők. Ezen legújabb motorok terjesztése érdekében használt gépek eserde vételnek.

Ezen motorcséplő-készletek felülmúlhatlan kifizető esépléséért felül tudakozódni lehet:

Báró Komény József urnál Maros-Nemethi (Kedély). Szijj Bálint földirtókos urnál Nagy-Igmand (Komárom). Ferenczy György földirtókos urnál Ipolyzalka (Hontm.). Nagy János földirtókos urnál Beleg (Somogyom.), stb. stb.

Legbiztosabb olcsó áram!

Arjegyzék kívánatra bérmentve

Sikerült

Karlsbadban 2 vagon porcellán árut rendkívül olcsó áron megvennem. Ennek kiírásítása üzletemben megkezdődött.

Arum: Egy comp. fin. 6 szem. fehér ebédli készlet 8 frt. Egy comp. 6 szem. ebédli díszesen festve csak 5.50 frt. Egy comp. 6 szem. ebédli csodakészlet aranyozva és festve csak 7.35 frt. Egy díszes mosdókészlet csak 3.85 frt. Kávé- vagy tea-készlet fehér csak 1.50 frt. Csoda kávé- vagy tea-készlet aranyozva és festve csak 3.75 frt. Egy 6 szem. metszett és gravírozott üveg-készlet 4 frt. Egy tucat vizes vagy borospohár 60 kr.

TAKÁCS FERENC
 magyarhoni üveg- és karlsbádi porcellán gyári raktára
Andrásy-ut 74. sz.
 Vidékre ingyen láda és csomagolás. — Pontos kiszolgálás. Vasuti állomás kéretik.

Phonograph!!!

legszebb mulatság, tisztán, szép hanggal, értelmes előadással

Kellner és Steiner
 Király-utca 58. szám.
 Képviselek kerestetnek.

Balaton fonyód-fürdőtelep.
 — Vasuti fürdőszálloda. —

Legkellemesebb nyaralóhely a Balaton vidéken.

Olcsó szobák! • • Legjobb konyha!

Schuszter Hugó szállodája.

Bővebb felvilágosítást kaphat

Budapest, Plasticon vendéglő.

Készít mindennemű

olajfestményeket

üvegre, vászonra, fa- és vaslemezre a leg-izlősebb kivitelben, olcsó áron.

KOMOR IGNÁC és TARSA, festő.
 Budapest, VIII.; Kender-utca 10. szám.
 Vidéki megbízásokat fénykép után is lelkiismeretesen és legjobban eszközöl.

Gépezetek.

Karanténei vizsgálata előkészítő könyv 70 fillér. előbbi és lokomobil és cséplőgépekről 1 kor. 50 fillér. két előbbi és az összes stabilgépekről 2 kor. 60 fillér. Esztergályosok kézikönyve csavarmentes-számtárral 2 kor. Villamosági kató. telefon, villamosengő stb. 8 kor. — 1905. évre a „Magyar Gépezetek“ zsebnaptára az új vasronkötésben és szakbavíg tartalommal 2 kor. lesz. Kik megrendelni akarják, sziveskedjenek minél előbb egy levelező-lapon azt velem tudatni.

Vizsgálata biztos sikerrel előkészíték. Morva Rezső, Budapest, VIII. ker., Gólya-utca 40/c, ajtó 4.

*** Cimbalom iskola ***
**** öntanulásra. ****

Minden cimbalom kedvelő megtanulhat magányosan tanító nélkül cimbalmozni a Kovács-fele legújabb cimbalom-iskolájából. Az iskola tartalma: 10 lecke, 10 rajzzal; 50 legújabb magyar nótával. Az iskola ára 10 kor. Kapható **Kovács János** okl. cimbalomtanárnál, Bpest, VII., Erzsébet-körút 5.

Surányi gyógyfucukorka

köhögés, rekedtség, mellbetegségek ellen **1 kg. 4 kor., 2 kg. 7 kor., 4 kg. 12 kor.** utánvétel mellett bérmentve.

Surányi szaloncukorka ugyanazon árban.
 Surányi cukorkagyár Nagy-Surány, Nyitra megye.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására adni, hogy

TAUSZKY MIKSA FIA TAUSZKY LIPÓT.

Butorszállítási, beraktározási vállalata

Csakis Szervita-tér 5. sz. alatt létezik.

Elvállal: költözködések helyben és vidék. pontos kiszolgálás jutányos árak mellett. Címemre kérem figyelni.

Költözködések

helyben, butorszállítástokot vidékre butorszállító kocsi-
 kal pontosan és jutányosan eszközöl

ACKERMAN IGNÁC butorszállítási és beraktározási vállalata, Budapest, VII., Erzsébet-körút 21. sz.
 Telefon. 2362

Kalap-különlegességek legújabb divatalakokban 3, 4, 5 kor.-ért kaphatók

NEUBART DEZSŐ-nél BUDAPEST, Kerepesi-ut 11. szám

Minden szó 3 fill. Vastagabb betűből 5 fill. APRÓ HIRDETÉSEK A legkisebb hirdetés ára: 30 fillér.

A Magyarság minden előfizetőjének egy 10 szóból álló apróhirdetést havonként 10-szer ingyen közlünk.

Az apróhirdetésekre beérkezett kérdézőkötésekre ingyen felvilágosítást adunk, ha a tudakozó a szükséges válaszshelyet bejelöli. Ha valaki körülmenyesebb értesítést kíván, a szükséges válaszshelyen felül még 10 fillér köldendő.

Butort
 és kárpitos munkákat részletfizetésre is ad **Lówy Lipót**, VI., Lázár-utca 18.

Domonkos Lajos
 uri és női cipész mester
 Budapest, Teréz-körút 32.
 Ajánlja dusan berendezett raktárát saját készítményű uri-, női- és gyermek-cipők-ből a legolcsóbb árban. — Mértékszerűen megrendelések jutányos árban és pontosan eszközöltenek.

Aranyfény világitóestek
 a legjobbak egy darab ára 60 fill. Lúiput 40 fill. Vidékre utánvétel.

Aranyfény BUDAPEST
 VIII., József-körút 9. sz.

Díjtalanul
 adok felvilágosítást és minden előleges költség nélkül eszközök ki 200 kor. után 4 kor. havitörlesztéses (kezesség mellett), továbbá 200 kor.-tól 400 kor.-ig terjedő (kezesség nélküli) és letelepítsebb ingatlan, tisztviselői és 1000 koronán kezdődő rendes váltókölcsönöket. Végül 10 0 kor.-ig terjedő s azonnal folyosítható 8%-os, rövid lejáratu magánkölcsönöket. Bankképviselői iroda. IV. Képiró-utca 11. sz., III. em.

Eladó
 ebédli és matraedivánok, ottománok, jó és olcsón. Füzéri kárpitos, Magyar-utca 23. szám. Javításokat elfogadok. 81

Használt férfiruhákat
 fehérmint, szőrmearukat s.b. veszek legmagasabb árban. Singer Markus, Lujza-utca 16., ajtó 10. sz.

Pénzkölcsönt!
 Kis- és nagybirtokosoknak, kiknek birtokait nagy kamatu adóság terheli és ezt olcsó kamatos pénzzel akarja kifizetni, avagy ha új kölcsönt akar felvenni, oly pénzt, melyre csak 4% kamattal a tőke is törlesztve lesz s adós bármikor felmondhat, a pénztintézet azonban nem mondhat fel, teljes biza'ommal forduljon **Grünsfeld S.-hez** Budapest, Király-u. 23. sz.

Két kis
 Singer varrógép olcsón eladó. Izabella-tér 3. Hában.

LINTEBNER ÖDÖN
 vendéglője
 Soroksári-utca 41. szám.

Kitűnő magyar konyha, hamisítatlan magyar borok. Különösen ajánlom saját termései ó-budai vörös és Rizling-boraimat. Kedvező ebéd- és vacsora-bérlés. Szép kerti helyiség az udvarban. Pontos és figyelmes kiszolgálás.

Szobákat
 csekély díj mellett közvetít «Fővárosi Lakásközvetítő» Kossuth Lajos-u. 16. 286/II.

Lakásokat
 csekély díj mellett közvetít «Fővárosi Lakásközvetítő» Kossuth Lajos-u. 16. 286/I

Muszár Károly
 cimere és címtábla festő.

Készít: fa, vászon, bádög, öntött és üveg-címtáblákat. Specialista üveg-címtáblák készítésében.

Budapest, IX., Soroksári-u. 21.

Ingyenesen
 közvetíték mindent a világon! válaszshelyeket kérek. «Telegdi» Marosludason.

Szép festésű
 fűszer és esemegé táblák eladók. **Kovács**, Buda, Fő-utca 4. szám.

1 forint
 heti részletre elegáns férfiruhák mérték szerint olcsó áron kaphatók. **Weisz Jakab** József-körút 31/a.

Becsleési áron alul adatnak el még a lent felsorolt cikkek, mivel azok többé raktáron nem lesznek.

Table listing various goods and their prices, including items like 'elegans Sephir pongyola', 'remek delatin pongyola', etc.

Table listing various goods and their prices, including items like '1 tolltartó ágyhuzat, erős, mint a bőr', 'Plus-pápa vászon, remek min.', etc.

Table listing various goods and their prices, including items like '1 ruhára való fekete kamgarn, 120 széles, 5 m.', '1 teljes blouza való tiszta selyem', etc.

Minden vevő 10 korona rendelésre egy smyrna szőnyeget kap teljesen ingyen és egy életnagyságu krétarajz-arcképet.

HERCZEG és HORVÁT Budapest, Kerepesi-ut 52.

Figyelem! Cégünk új kedvezményt nyújt akként, hogy minden vevőnek, ki 12 forintot meghaladó rendelését tesz, a saját arc képe vagy bármely tetszés szerinti kis fénykép után egy életnagyságu fényképet teljesen ingyen készíttünk.

Az ipar csodája! 12 forint 1 darab összecusukható vaságy adó-sodrony-betéttel, 3-résű matracokkal és terítővel. 12 forint 50 krajcár egy darab selyempaplan fodroval és zsebbel, minden színben, 125 cm. széles, 180 cm. hosszú.

Megrendelhető csakis GICHNER ÉSTVÉREK BUDAPEST, Múzeum-körut 27. Pa-lan- és matracgyár, szőnyeg- és vasbutorraktár. Árjegyzéket bérmentve és ingyen küldünk.

Advertisement for 'SZÉPÍTŐSZER' (Beauty product) featuring an illustration of a woman's face and text describing its benefits for skin care.

Advertisement for bicycle tires and repair services, mentioning 'Motor- és kerékpár-gummitok' and 'Kerékpárokat Merkur, Champion, Courir, Mars-kerékpár, alkatrészek'.

Olcsó KÁVÉ ÉS TEA

Table listing coffee and tea prices under the heading 'OLCSÓ KÁVÉ ÉS TEA', including items like '1 kl. Háztartási', '1 c. Portorico', etc.

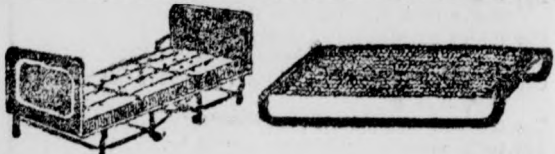
Különösen ajánlom naponta frissen pörkölt kávéimat: 1 kl. Venyes pörkölt kávé, 1 c. Finom pörkölt, 1 c. Kuba pörkölt.

Table listing prices for coffee and tea under the heading 'Kávéhoz csomagolható:', including items like '1/2 kl. Mandarin cs. kevé', '1/4 c. Mandarin cs. kevé', etc.

Balogh László kávé- és tea-kivitelű üzlete BUDAPEST, Főútlelet és iroda: VII., Rottenbiller-utca 12. szám.

Minden öszülő egyének nélkülözhetetlen a Tábor-féle Haj-Regenerateur mely csakis Tábor gyógyszer-tárában kapható. — Ára 2 korona. Ez nem hajfestő! Artalmatlan! Szintelen folyadék! Sem a kőzen, sem a fejbőrön, sem a ruha szövetén semmi foltot nem hagy és épp oly egyszerűséggel használjuk, mint mikor vizet bekenjük a fejünkre. Az ősz haját 8-10 nap alatt olyan szintűre varázsolja, mint az fiatal korában volt, anélkül, hogy festené. Férfi és nő egyaránt biztos eredménnyel használhatja. Haláláért elvállalom a kezességét! — Arc szépítésére a leghatásosabb a csoda-crém. Széplőt, májfoltot és minden arcisztálatlanságot 4-5 nap alatt eltüntet és nem engedí, hogy újra kiütsön. Fátásért teljes szavatosságot vállalok. Ára 1 korona, hozzávalói szappan 70 fillér. Fenti szerek kizárólagos megrendelési helye: Tábor Gyula gyógyszer-túra Alberti-Irsán.

LEGSZEBB.....LEGJOBB.....LEGGOLCSÓBB. PAP LAN PAP LAN PAP LAN

ÖSSZEHAJTHATÓ VASÁGY IACÉLSODRONY 3KIVETHETŐ MATRACGAL 10FT. ÁGYBETÉT 5FT. GICHNER JÁNOS

paplan, matrac és kárpitosáru gyáros, szőnye, függöny, vasbutor stb. nagy raktára. 150

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körut 20. sz.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidék megrendelések pontosan eszközölteknak, nem tetsző árak kicsérítelnek, vagy a pénz visszaadatik.

Advertisement for 'A „KÁVÉ KIRÁLY”-HOZ' (The King of Coffee) featuring a list of coffee products and prices, including '1 kgros doboz', '2 kgros doboz', etc.

BÜTOROK

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig legjutányosabban kaphatók ugy készpénzért, mint részletfizetésre MEHRENTREU és FUCHS testvéreknek Budapest, VI., Teréz-körut 3. (Andrássy-ut közelében). Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

Grossmann B. és Társa

Erzsébet-körut 12. I/9. 14-16 forintért férföltönyök mérték után készítettnek a legújabb és legdivatosabb szövetekből. (154) Telefonszám 12-11

BÜTOROK

Háló-, ebédlő- és szalon-butorok, ugy készpénzért, mint részletfizetésre, árfelemelés nélkül olcsóbban, mint bárhol kapható Erzsébet-körut 48. szám, Royallal szemben Buchinger I. butoriparosnál.

Budapestre utazók becses figyelmébe!

FOGAK 2 forinttól Kovács I. Károly-körut 9.

és teljes fogsorokat rágásra beilleszt 24 óra alatt jótállással, a gyökér eltávolítása nélkül Eitört és nem jól illő fogsorok javítása 2 óra alatt 1 frttól. Amerikai fogműterem tulajdonos (Gróf Hadik-palota) II. emelet, 8. Található: reggel 9-től délután 6-ig. — Vasár- és ünnepnapokon is.